

Pa-kaw ang Bitala ong Mo-yang Balita sigon ong ni Marcos

Sigon ong doma, ang nagsolat tang Mo-yang Balitang na ay si Juan Marcos, ang aggoyan ka ta Marcos. Ang aran tang nanay na ay si Maria, ig don tanira ministar ong Jerusalem (Bindoatan 12:12). Animan nailala ni Marcos tang mga apostolis ni Jesus.

Asing pagata-lib tang mga takon ang nagbalik si Jesus ong langit, siminabid si Marcos ong da Pablo may ni Bernabe ong primirong biahi nira para magpatako tang Mo-yang Balita ong sari-saring logar (Bindoatan 13:5). Oman, asing namagbelagan si Pablo may si Bernabe, si Marcos siminabid ong ni Bernabe, ang yay ang pinagari na (Bindoatan 15:39-40; Colosas 4:10). Piro asing ori ra, nagbalik si Marcos ong ni Pablo bilang aroman na. Mabael ang tabang ni Marcos ong ni Pablo (2 Timoteo 4:11), ig alenget ka tanandia ong ni Pedro (1 Pedro 5:13).

Ang ibanghiliong narin yay ang kadipotan ong epat ang mga ibanghilio. Piro yading mga istoria nang natetenged ong mga bindoatan ni Jesus. Ang mga istoria ang mabasa ta tarin poros aksion, animan yading mga bitalang ginamit ni Marcos pario tang “lagi-lagi,” “indi naboay,” ig “golpi.”

Agpaita ni Marcos ong mga sinolat na ang si Jesus yay ang matod ang Ana tang Dios. Ig ong nandia tang tanan ang gaem tang Dios para magpao-ya tang mga masit, magpalayas tang mga malalain ang ispirito, ig magpapoas tang tampo ong talsi. Piro maski tanandia Ana tang Dios, nagpababak tanandia tang sadili na ig nagimong midio torobolon ong tanan. Masinomanen tanandia ong Dios ang Tatay asta ong kamatayen. Ig don pinaita na ang may gaem na para magpatawad ong mga kasalanan ta (10:45).

Ang pagtoldok ni Juan ang Manigboniag
(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 ¹Na yay ang impisa tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesu-Cristo, ang Ana tang Dios. ²Asing tokaw pa, sinolat tang

propitang si Isaias tang bitala tang Dios ong nandiang Ana ang ganing,

“Tobolono tang yen ang torobolon ang tongkaw ong nio, para simpanen na tang paranawan mo.

³ Don ong logar ang anday gistar ang taw, maginiteg tanandia ang maning,

‘Simpanen mi tang paranawan tang Gino!

To-liden mi tang mga dalan ang panawan na!’ ”^a

⁴ Animan narin nagmatod kaman asing pagkabot ni Juan ang Manigboniag^b don ong logar ang anday gistar ang taw. Don tanandia nagtoldok ong mga taw ang agpaning ong nandia ang ganing, “Magtogat amo ong mga kasalanan mi ig magpaboniag agod patawaden amo tang Dios.” ⁵ Kadoro-doroan tang mga taw ang namansipaning don ong ni Juan para mamasi ong bitala na. Namagalin tanira ong siodad tang Jerusalem^c ig ong tanan ang mga banoa tang probinsia tang Judea. Aggaminen nira tang mga talak nira oman agboniagan tanira ni Juan ong soba tang Jordan.

⁶ Si Juan, ang lambong na bindoat ong bolbol tang kamilio ig ang a-ke na olit ka ta ayep. Ang pamangan na poros siba-la may lanaw.^d ⁷ Mga pagtoldok ong mga taw, maning ta na tang pirming agbitala na: “May komabot ang domaton ong yen piro mas alawig tang dengeg na ong yen. Ig maski ngani magobad tang kordon tang rapak^e na, belago ta bagay. ⁸ Yo, pagboniago ong nindio ong wi lamang, piro tanandia magboniag ong nindio ong Ispirito Santo.”

Binoniagan si Jesus

(Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22)

⁹ Asing timpong asi, kiminabot da kaman si Jesus don ong soba tang Jordan, nagalin ong Nazaret ang sakep tang probinsia tang Galilea. Nagpaboniag ka tanandia ong ni Juan. ¹⁰ Asing tatakad da si Jesus magalin ong soba, lagi-lagi inita na tang langit ang nagabri ig inita na ka tang Ispirito Santo ang napababak ong nandia ang maga lare. ¹¹ Ig may tatang bosis ang nagalin ong langit ang ganing, “Yawa tang agmalenong Anao. Galipayo ta mo-ya ong nio.”

^a 1:3 Isaias 40:3   ^b 1:4 Si Juan ang Manigboniag ya kay si Juan Bautista. “Manigboniag” tang maliag yaning tang “Bautista.”   ^c 1:5 1:5 Ang Jerusalem mabael ang siodad ig yay ang kapital tang Israel mandian. Telekan ka ong Bokabolario.   ^d 1:6 Ang lambong ig pamangan ni Juan nagpaita ang tanandia tatang propita tang Dios, pario ka ong mga propita asing tokaw pa, ang ministar ka ong kabobokidan, ba-lo tang timpo ni Juan.

^e 1:7 Ang “rapak” yay ang mga tsinilas tang mga taw asing tokaw. Na boat ong olit ta ayep ig magang sandals mandian.

Ang pagtokso ni Satanas ong ni Jesus

(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)

¹²Pagatapos ta si, dayon ang laging pinapaning si Jesus tang Ispirito Santo don ong tokawan, don ong logar ang anday tataw na.^f ¹³Ig don tanandia nagtinir ta epat ang polok ang kaldaw ang agtokson ni Satanas. May don kang mga maraiteg ang mga ayep. Ig inasikaso si Jesus tang mga anghil.

Inimpisan ni Jesus tang mga boroaten na ong Galilea

(Mateo 4:12-17; Lucas 4:14-15)

¹⁴Mandian, asing agprison da si Juan ang Manigboniag, nagbalik si Jesus ong probinsia tang Galilea ig don nagpatako tang Mo-yang Balita ang nagalin ong Dios. ¹⁵Ganing tanandia ong mga taw, “Kiminabot da tang tamang oras ig alenget dang maggaem tang Dios tarin ong kalibotan. Animan magtogat amo ig magparet ong Mo-yang Balitang na.”

Ginoyan ni Jesus tang epat ang manigyan

(Mateo 4:18-22; Lucas 5:1-11)

¹⁶Tatang kaldaw, mintras papanaw si Jesus ong binit tang baybay tang Galilea, may inita nang doroang manigyan ang pamana-tak ta lambat.^g Tanira ay si Simon ig ang logod nang si Andres. ¹⁷Ganing si Jesus ang nira, “Tomabid amo ong yen, agod imbis ang magyan amo, toldokan amo yen para maekelan mi tang mga taw agod mamagparet tanira ong Dios.”^h ¹⁸Ig lagi-lagi bino-wanan nira tang lambat nira ig siminabid da ong ni Jesus.

¹⁹Pagatokaw-tokawan nira ta ge-ley, inita ka ni Jesus tang doroa sing maglogod ang da Santiago ni Juan, ang mga ana ni Zebedeo. Don tanira ong bilog nira ang pamagsinsay tang lambat nira. ²⁰Ginoyan ka tanira ni Jesus ig dayon ang laging bino-wanan nira tang tatay nira don ong bilog, aroman tang mga tawan nira, ig siminabid ong ni Jesus.

---

^f **1:12** Ang “logar ang anday tataw na,” mga ong bitalang Tagalog “ilang.” Maliag yaning, kabobokidan obin mga logar ang alawid ong lansangan ig anday taw ang gistar don. Tatang logar ang silinsio ig anday distorbo mga magampo ong Dios. ^g **1:16** Asing tokaw, poros “lambat” tang aggamiten tang mga manigyan. Na boat ong ilo obin pinli ig sari-sari tang kababael na. Anda pay panti tenged anda pay nailon. ^h **1:17** Ong bitalang Grigo: “Tomabid amo ong yen, agod boaten amo yen ang manigyan ta mga taw.” Ang maliag yaning, tomabid tanira ong ni Jesus bilang mga sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw. Ang bitalang “sinagpan,” mga ong Tagalog yay ang “alagad.”

Ang taw ang aggaeman ta malain ang ispirito
(*Lucas 4:31-37*)

²¹Oman, namansipaning da Jesus ong lansangan tang Capernaum ig pagkabot tang Kaldaw ang Igperenay tang mga Judio, siminled si Jesus ong simban nira ig nagtoldok.ⁱ ²²Nangabereng ta mo-ya tang mga taw, tenged gitaen ong pagtoroldokon na ang may sadiling aotoridad na, belag ta pario tang nirang mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises.^j

²³Maboay-boay ta ge-ley, golping siminled ong simban tang tatang taw ang aggaeman ta malain ang ispirito, ²⁴ig miniteg ang ganing, “Aroy! Jesus ang taga Nazaret! Angay pagpalabeta ong yen? Onopa? Napaninga tarin para langgaen aming mga malain ang ispirito? Gailalā yen! Yawa tang Sagradong Ana tang Dios!” ²⁵Sinambleng ni Jesus tang malain ang ispirito ang ganing, “Magipesa! Lomboā atan ong taw ang asia!” ²⁶Dayon ang pinapeleg-peleg tang dimonio tang taw, oman naginiwik tang dimonio ta dorog kapoirsa ba-lo limindoa. ²⁷Nangabereng tang tanan ig namagtere-ma te-man ang ganing, “Onopa bato na? Ba-long klasing toldok? Maski ang mga dimonio ordinan na lamang, pamagtoman ang lagi ong nandia!” ²⁸Ig indi naboay, nabantog tang balitang natetenged ong ni Jesus ong bilog ang probinsia tang Galilea.

Yading pinao-ya ni Jesus
(*Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41*)

²⁹Pagaloa ni Jesus ong simban, nagdiritso tanandia ong balay da Simon ni Andres. Siminabid ka si Santiago may si Juan. ³⁰Na pala, ang panogangan ang babay ni Simon agkinten ig lolbog lamang. Animan pagkabot ni Jesus, bineg ang lagi nira ig ³¹napalenget tanandia ong mepet. Bindiotan na ong kalima na oman binangon na. Nago-yang lagi tang mepet ig nagasikaso ong nira.

³²Asing pagakorop tang kaldaw, ingkelan tang mga taw ong ni Jesus tang mga pamagmasit ig ang mga aggaeman ta malalain ang ispirito para pao-yaen na. ³³Animan alos ang tanan ang taw ang taga lansangan namagsirimet-simet don ong loa tang balay. ³⁴Pinao-ya ni Jesus tang tanan ang may mga masit nira, maski onopang klasiay ta masit, ig pinalayas na ka tang yading mga dimoniong siminled ong mga taw. Piro

---

ⁱ 1:21 Ang “Kaldaw ang Igperenay” tang mga Judio ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagakorop si tang kaldaw. Ang goy ong simban tang mga Judio ay “sinagoga.” Telekan ong Bokabolario, ong “Sinagoga.”

^j 1:22 Ang mga “manigtoldok tang Katobolan,” teta aggyan ka ta mga “eskriba” mga ong Tagalog. Anday sadiling aotoridad nira para ipaintindi tang maliag yaning tang Katobolan. Pamanalig lamang ong pinaintindi tang mga nanga-kaw ang mga manigtoldok ang mas matako ong nira.

indi engaged pinagnan ni Jesus tang mga dimoniong asi ang mamagbitala, tenged gailala nira mga sinopa engaged tanandia.

Nagtoldok si Jesus ong Galilea

(Lucas 4:42-44)

³⁵Garamal pa lamang, nambangon da si Jesus ig napaning ong tatang logar ang anday gistar ang taw para mangadi. ³⁶Asing kaldaw da, dinilem tanandia ta mo-ya ni Simon may ang mga karomanan na, ³⁷ig pagatoman nira ong nandia ganing tanira, “Agdilemena ta dorong mga taw.”

³⁸Piro siminabat si Jesus ang ganing, “Kaman din, piro kaministiran ang paningan ta pa tang domang mga logar ang alelenget tarin, agod mapagtoldoko ka ong nira. Sia tang dailan animan napaning tarin.”

³⁹Animan linibot nira tang tanan ang logar ong probinsia tang Galilea. Nagtoldok si Jesus ong mga simban tang mga Judio ig pinalayas na tang mga malalain ang ispirito ang pamaggaem ong mga taw.

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ang may masit nang liproso

(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

⁴⁰Tatang kaldaw, napaning ong ni Jesus tang tatang taw ang may masit nang liproso.^k Liminod ong talongan na ig nagpakiloy ang ganing, “Gata-wananong mapao-yao nio mga galiliaga lamang.”

⁴¹Dorong kate-bek ni Jesus ong liprosong asi, animan bindiotan na ig minaning, “Galiliago! Mago-yā ra.” ⁴²Ig lagi-lagi nago-ya tang masit na ig nanlimpio ra tang olit na. ⁴³Oman, pinaolik ang lagi ni Jesus matapos ang sinoyonan na ta maelet ang ganing, ⁴⁴“India engaged mamalita maski ong ninopa. Paninga lamang ong padi^l ong Timplo ig ipaita mo ang yawa mo-yā ra. Oman magtorola tang bolontad ang sigon ong Katobolan ni Moises bilang pamatod ong mga taw ang nago-ya ra tang masit mo ig limpioa ra.”^m

⁴⁵Piro ang bindoat tang taw ang asi, nagpanaw ig namalita ong tanan ang gangabagat na tang bindoat ni Jesus ong nandia. Tenged tarin, indi

---

^k **1:40** Ang masit ang “liproso” tatang masit ong olit ang panalid ig makaeled ang padekan. Asing timpo ni Jesus, ang pabetang ong mga liproso maboling ang taw. Dorog kapongaw tang pagkabetang nira tenged sigon ong Katobolan ni Moises, ang mga liproso agbawalen ang ma-pen ong mga pamagsimba ig indi poiding malenget ong domang taw. ^l **1:44** Ang mga “padi” tang mga Judio, teta aggoyan ka ta mga “saserdote” mga ong Tagalog. Telekan ka ong Bokabolarario, ong “Padi.” ^m **1:44** Asing timpo ni Jesus, ang “Timplo” yay ang kaimportantian ang palagsimban tang mga Judio. Don tanira pamagtorol tang mga bolontad nira ong Dios. Sari-saring klasi ta bolontad tang agto-dol nira ig mabasa ta tang natetenged ong mga narin ong Bokabolarario, ong “Bolontad.” Ang tatang klasi ta bolontad ay bolontad bilang pagpasalamat ong Dios ong grasia ig tabang ang narisibi.

ra madali-daling ma-led si Jesus ong mga lansangan, tenged tompok-tompokan si tanandia ta dorong mga taw. Animan don da lamang tanandia nagtinir ong kabokidan. Piro maski maning don, sigi pa ka enged tang paning tang mga taw ong nandia, pagalin ong tanan ang mga logar.

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang paralisado

(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

2 ¹Pagata-lib tang pirapang kaldaw, nagbalik si Jesus ong lansangan tang Capernaum. Nabantog ang lagi tang balita ang tanandia kiminabot da, ²animan doro sing mga taw tang namagsirimet-simet don ong balay ang aggistaran na. Ponok da tang balay, asta ong loa tang porta siek-siekan da, animan anda ray ma-led ang doma. Mintras pagtoldok si Jesus tang bitala tang Dios, ³may kiminabot ang epat ang taw ang pamagtoang ta tatang taw ang paralisado. ⁴Indi tanira malenget ong ni Jesus tenged ong dorong taw. Animan ang bindoat nira, kimina-yat tanira ong dibabaw tang balay ig binoloat nira tang katep don ong toga ni Jesus.” Oman don sinonton nira tang paralisado, ang lolbog lamang ong bayan-bayan, ong talongan ni Jesus. ⁵Asing itaen ni Jesus ang mapoirsa tang pagtalig nira ong nandia, ganing tanandia ong paralisado, “Tangay, pinatawad da tang mga kasalanan mo.”

⁶Mandian, may don kang mga manigtoldok tang Katobolan tang Dios ang kakarong. Ig pagabasi nira tang inaning ni Jesus, namagena-ena ong sadili nira ang ganing, ⁷“Aroy! Angay maning atan tang bitala tang taw ang na? Dorog kabelat tang kasalanan ang na! Anday domang mapagpatawad tang mga kasalanan ta, ang Dios lamang!”

⁸Piro gata-wanan ang lagi ni Jesus tang aggisipen nira. Animan ganing tanandia, “Angay pamagisip amo ta maning atan? ⁹Ong aypa tang mas madaling yaning tarin ong taw ang nang paralisado? ‘Pinatawad da tang mga kasalanan mo’? Obin ang maning ong nandia, ‘Kendenga! Takanen mo tang agllobogan mo ig panawa ra.’ ¹⁰Animan mandian, pao-yaeno rang lagi tanandia para mapamatodano ong nindio ang yo, ang Ana ta Taw,^o may gaemo kaman tarin ong kalibotan para magpatawad tang mga kasalanan.”

Oman ganing si Jesus ong paralisado, ¹¹“Kendenga! Takanen mo tang agllobogan mo ig molika ra.” ¹²Ig mintras agpa-dekan

ⁿ 2:4 Don ong logar nira, plastado tang mga katep ta balay. Narin mategat piro poiding boloaten. Ang katep nira pagsirbing palapriskoan obin parame-ladan ta maski onopa.

^o 2:10 “Ana ta Taw” tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titulong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario.

tang mga taw, kimindeng da tang taw ang asi. Sinakan na ra tang bayan-bayan na ig napanaw dang minolik. Belag lamang ta ge-ley tang kabeberengen tang mga taw ig dorong pagdayaw nira ong Dios ang ganing, “Ya ra lamang ay kaboay indi itang pisan gaita ta maning ta na!”

Ginoyan ni Jesus si Levi
(*Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32*)

¹³Pagatapos ta si, napaning sing oman si Jesus ong binit tang baybay tang Galilea. Dorong taw tang namansipaning ong nandia ig don tanandia nagtoldok ong nira. ¹⁴Asing nagdayon da tanandiang napanaw, inita na tang tatang manigtokot ta bois, ang aran na si Levi,^p ana ni Alpeo. Don tanandia kakarong ong paragtokotan ta bois. Ganing ong nandia si Jesus, “Impisa mandian, tomabida^q ra ong yen.” Ig dayon ang kimindeng si Levi ig siminabid ong ni Jesus.

¹⁵Mandian, asing pamamangan da Jesus may ang mga sinagpan na ong balay ni Levi, yadi kang aroman nirang pamamangan ang manigtokot ta bois ig mga taw ang mapinagtalaken, tenged pirmi tanirang pamansitabid-tabid ong ni Jesus. ¹⁶Mintras pamangan si Jesus aroman na tang mga taw ang asi, inita tanandia tang mga Pariseo.^r Animan sine-ma nira tang mga sinagpan ni Jesus ang ganing, “Angay ga-pen tanandia ang pamangan ong mga manigtokot ta bois ig ong domang mga mapinagtalaken?”^s

¹⁷Naba-yan tanira ni Jesus animan tanandia tang siminabat. Ganing tanandia, “Ang mga taw ang anday masit nira, anday kaministiran ta manigbolong. Ang may mga masit lamang tang kaministiran ang bolongon. Pario ka ta si, yo, indio napaning tarin para goyano tang mga taw ang ganing anday talak nira. Napaningo ta para goyano tang mga taw ang aggakon nirang tanira mapinagtalaken.”

---

p 2:14 Si Levi aggoyan ka ta Mateo. Telekan ong Mateo 9:9 Ang mga Judio agpagbayaden ta bois ong gobirno tang Roma, tenged ang banoa nira saked tang inadian tang Roma asing timpo ni Jesus. **q 2:14** Ang maliag yaning, tomabid si Levi ong ni Jesus bilang sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw. **r 2:16** Ang mga “Pariseo” tatang grupo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Dorong kaigpit tang pagtoman nira ong Katobolan ni Moises asta ong domang mga tobol ang dinolang atan. **s 2:16** “Mapinagtalaken” tang goy tang mga Pariseo ong mga kasimanoa nirang indi pamagtoman ta osto tang toromanen nira. Agpabetang ka tang mga Pariseo ang malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang doma ong nira mga dayador.

Ang inaning ni Jesus natetenged ong pagpaletem
(*Mateo 9:14-15; Lucas 5:33-35*)

¹⁸Tatang kaldaw pamagpaletem^t tang mga sinagpan ni Juan ang Manigboniag ig ang mga Pariseo. May mga taw ang liminenget ig nane-ma ong ni Jesus ang ganing, “Ang mga sinagpan ni Juan ig ang mga sinagpan tang mga Pariseo, madagmit ang pamagpaletem. Piro angay ang mga sinagpan mo anda enged?”

¹⁹Ganing ang siminabat si Jesus, “Pabetang ta may kasalan. Onopa? Mamagpaletem bato tang mga tangay tang laling ba-long kinasal mintras aroman pa nira tanandia? Indi ka enged! Mintras aroman pa nira tang laling kinasal, indi ka enged mamagpaletem tang mga tangay na. ²⁰Piro komabot tang kaldaw ang komiten ong nira tang laling kinasal, ig ya ray ang oras ang tanira mamagpaletem.”

Ang dating toldok tang Katobolan belag ta bagay ong
ba-long toldok ni Jesus
(*Mateo 9:16-17; Lucas 5:36-39*)

²¹Ganing pa si Jesus, “Indi poiding itambel tang ba-long abel ong loma rang lambong. Tenged mga matalpoan da tang lambong ang sinambelan, kemere tang ba-long abel ang sinambel, asta mabegtat ig mas mambael pa tang lasik na. ²²Ya ka ong ba-long bino.” Indi poiding ibetang ong lomang tereldan ang olit ta ayep ang indi ra maonat. Tenged lompok ig arangan tang bino asta ang tereldan. Ang tamang boaten, ang ba-long bino ibetang ong ba-lo kang tereldan.”

Ang te-ma natetenged ong Kaldaw ang Igperenay
(*Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5*)

²³May tatang Kaldaw ang Igperenay, tata-lib da Jesus ong mga kakoman ang arayegen da lamang. Mintras tata-lib tanira, ang mga sinagpan na pamanlantok ta pirapang koay na oman aggeyeben nira. ²⁴Pagaita tang mga Pariseo, ganing tanira ong ni Jesus, “Telekan mo tang agboaten tang mga sinagpan mo! Mandian Kaldaw ang Igperenay. Kontra ong Katobolan tang agboaten nirang asia.”^v

---

^t **2:18** “Pamagpaletem” obin poidi ka “pamagpoasa.” Ong bitalang Tagalog yay ang “nag-aayuno.” Ang kaogalian tang mga Judio, may mga kaldaw ang dapat indi tanira mamangan agod bogos ang i-dol nira tang oras asta isip nira ong pagpangadi. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Magpaletem.” ^u **2:22** Ang “bino” tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Mga ong bitalang English, ang mga obas yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Bino.” ^v **2:24** Para ong mga Judio, bawal ang magobra ong Kaldaw ang Igperenay, maski ge-ley lamang ang bagay.

²⁵Ganing si Jesus ang siminabat, “Angay? Indi gabasa mi ong Sagradong Kasolatan tang bindoat ni David asing linetem da tanandia may ang mga karomanan na asing anda ray mapangan nira? ²⁶Nainabo narin asing timpo pang si Abiatar tang pangolokolo ong mga padi. Ang bindoat ni David, siminled ong balay tang Dios ig namangan tang sagradong tinapay ang nabolontad da ong Dios. Sindolan na pa tang mga karomanan na, maski sigon ong Katobolan, ang mga padi lamang tang poiding mamangan ta si.”

²⁷Ig ganing pa si Jesus ong nira, “Ang taw indi bindoat para ong Kaldaw ang Igperenay. Ang Kaldaw ang Igperenay yay ang bindoat para ong ikakao-ya tang mga taw. ²⁸Animan yo, ang Ana ta Taw, yo tang may gaem ang maganing mga onopay poiding boaten, maski ong Kaldaw ang Igperenay.”

Ang taw ang pilay tang tatang kalima na

(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

3 ¹Siminled sing oman si Jesus ong simban tang mga Judio. May tatang lali don ang pilay tang kalima na. ²Ig may mga taw ka don ang pamagdilem ta dailan agod madimanda nira si Jesus ong mga agboaten na. Animan pamagbantay tanira mga pao-yaen na tang taw ang asi maski Kaldaw ang Igperenay. ³Mandian, ganing si Jesus ong taw ang asing pilay tang kalima na, “Tania kang lagi ong tokawan.” ⁴Oman nane-ma si Jesus ong mga taw ong palibot na, “Onopay agpagnan ong Katobolan ang poiding boaten mga Kaldaw ang Igperenay? Ang magboat ta mo-ya obin ang magboat ta malain? Magsalbar ta masig ka taw ta obin mamatay?”

Piro indi tanira minibek-ibek. ⁵Pina-dekan tanira ni Jesus ang may kasisilagen ig kapongawan na tenged mga matetegat ta popotokon. Oman minaning tanandia ong taw ang asing pilay, “Abir, yonat mo tang kalima mo.” Inonat na tang kalima na ig nago-ya ka kaman. ⁶Animan namagalin ang lagi tang mga Pariseo ong simban ig namagdiritso ong mga tawan tang Ading si Herodes, para mamagampang-ampang mga monopa mapapatay nira si Jesus.

Dorong mga taw ong baybay

⁷Pagatapos ta si, namagalin da Jesus may ang mga sinagpan na ig namansipaning ong baybay tang Galilea. Dorong mga taw tang namansidaton ong nandia ang namagalin ong probinsia tang Galilea. Doro kang namansikabot ang namagalin ong probinsia tang Judea, ⁸ong siodad tang Jerusalem, ong mga logar ang sakep tang Idumea, ong mga logar ong dojali tang Soba tang Jordan, ig ong mga logar ong palibot tang mga siodad tang Tiro ig Sidon. Namansipaning tanira ong ni

Jesus tenged naba-yan da nira tang tanan ang bindoat na. ⁹Tenged ong kadodoron tang mga taw, nagtobol si Jesus ong mga sinagpan na ang mangomit ta bilog agod karongan na para indi tanandia makapit. ¹⁰Yadi rang napao-ya na, animan pamagpara-kawan tang tanan ang may masit nira ang malenget ong nandia, maski mate-lek da lamang ong lambong na. ¹¹Asta ang mga taw ang aggaeman ta anday sasayod ang ispirito, maita lamang ong ni Jesus, dayon ang laging dadagpa ong kakayan na ang pamansiteg, “Yawa tang Ana tang Dios!” ¹²Piro maelet tang toyon ni Jesus ong mga ispiritong asi ang indi tanira magbeg ong mga taw mga sinopa enged tanandia.

Namilik si Jesus tang tampolok may doroang apostolis na
(*Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16*)

¹³Pagatapos ta si, siminakat si Jesus ong tatang bokid. Pinatabid na tang mga taw ang galiliagan nang patabiden. ¹⁴Oman namilik tanandia ta tampolok may doroa ong nira, ang ginoyan nang mga apostolis na,^w agod magimong aroman na ig matobol nang magtoldok ong mga taw. ¹⁵Sindolan na ka tanira ta gaem ang magpalayas ta mga dimonio. ¹⁶Ang tampolok may doroang apostolis ang pinilik ni Jesus yay na: Si Simon ang pinaranan na ra ta Pedro; ¹⁷si Santiago may ang logod nang si Juan, ang mga ana ni Zebedeo. Tanira ginoyan na ta “Boanerges” ang maliag yaning “mga ana tang doldol.” ¹⁸Domaton da Andres, Felipe, Bartolome, Mateo, Tomas, Santiagong ana ni Alfeo, may si Tadeo; si Simon ang pagmal ta mo-ya ong banoa nang Israel,^x ¹⁹ig si Judas Iscariote ang yay ang nagtraidor ong ni Jesus.

Si Jesus ig si Satanas
(*Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10*)

²⁰Pagatapos ta si, minolik si Jesus ong balay ang aggistaran na. Doro sing mga taw ang namagsirimet-simet don, animan maski pagpamangan da Jesus may ang mga sinagpan na, indi ra mangatalonga. ²¹Pagabalita tang mga kalogodan ni Jesus, namampaning da don para mangosil ong nandia, tenged ganing tang mga taw, gabariado ra ono tanandia.

²²May don kang mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises ang namagalin ong Jerusalem ang ganing ang si Jesus ono aggaeman da ni Satanas, ang yay ang pangolokolo ong mga dimonio. Ig si Satanas^y ono tang pagtorol ta gaem ong ni Jesus ang magpalayas ta mga malain ang

---

^w **3:14** Ang maliag yaning tang bitalang “apostolis” ay “Sinobol.” Telekan ka ong Bokabolario. ^x **3:18** Ong bitalang Grigo: Simon ang Makabanoa ^y **3:22** “Satanas.” Ong bitalang Grigo: Beelzebul. Ang Beelzebul tata kang aran ni Satanas. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Satanas.”

ispirito. ²³Tenged tarin, ginoyan ni Jesus tang mga taw ang palenget ong nandia ig nagbitala ong nira ong mga palimbawa ang ganing, “Onopa bato? Mapagpalayas si Satanas ong sadili na? ²⁴Pabetang ta, mga ang mga taw ong tatang inadian, tanira mismo tang pamagkorontran, mamagbereblag ang enged tang inadian ang asi. ²⁵Ig maski ong tanga balayan, mga tanira mismo tang pamagsoroayan, indi maboay mamagbereblag ang enged. ²⁶Mandian, mga si Satanas mismo tang pagpalayas tang mga sinakepan na, maliag yaning agkontraen na tang sadili na! Mga maning don, monopa madayon tang inadian na? Mamagbereblag ka enged lamang!

²⁷“Si Satanas, ang kalimbawan na pario ong tatang taw ang mapoirsa. Tenged anday taw ang ma-led ong balay na para mangomit tang mga kagamitan na mga indi kang lagi lapoton tanandia. Piro mga nalapot da ngani, ya ray ang oras ang mapanakaw ong teled tang balay na.”

²⁸“Tandan mi na ta mo-ya: Mapatawad tang tanan ang mga talak tang mga taw asta ang tanan ang malain ang bibitala nira kontra ong Dios. ²⁹Piro ang sinopay magbitala ta malain kontra ong Ispirito Santo, inding pisan mapatawad maski ong tanopa. Ekelan na tang talak nang asi ong anday kataposan.” ³⁰Minitala si Jesus ta maning ta na tenged ganing tang doma, “Aggaeman tanandia ta dimonio.”

Ang nanay ig mga logod ni Jesus

(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

³¹Maboay-boay ta ge-ley, kiminabot tang nanay ni Jesus may ang mga logod na. Pinagoy lamang nira si Jesus ong teled tang balay ig don tanira pamagelat ong loa. ³²Asing oras ang asi, yading mga taw ang kakarong ong palibot ni Jesus ig may minaning ong nandia, “Asia ong loa tang nanay mo ig mga logod mo. Agdilemena nira.”

³³Siminabat si Jesus ang ganing, “Piro sinopa bato tang nanayo may ang mga logodo?” ³⁴Oman pina-dekan na tang mga taw ang kakarong ong palibot na ig ganing, “Na yay ang nanayo ig ang mga logodo!

³⁵Tenged ang sinopay pagtoman tang kaliagan tang Dios, tanira yay ang agbibilango ang nanayo ig mga logodo.”

Ang palimbawa natetenged ong manigta-bol

(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

4 ¹Tatang kaldaw, nagtoldok si si Jesus ong mga taw don ong binit tang baybay tang Galilea. Tiniripo-pokan tanandia ta kadoro-doroan

---

^z **3:27** Ong palimbawang na, ang mapoirsang taw yay si Satanas. Piro si Jesus mas mapoirsa ong ni Satanas. Midio linapot da ni Jesus si Satanas tenged agpalayasan na ra tang mga sinakepan ni Satanas ang magalin ong sinangoni tang mga taw ang aggistarang nira.

ang mga taw, animan ang bindoat na siminay tanandia ong tatang bilog ong dalay-dalayan tang talsi ig don kiminarong. Ang mga taw don lamang ong takat. ²Sinoldokan tanira ni Jesus ta yading mga bagay, ig pirming paggamit ta mga palimbawa.^a Ong tatang palimbawa na ganing tanandia,

³“Mamasi amo. May tatang taw ang napanaw ong koma na para magta-bol ta binik. ⁴Ong pagtara-bolon na, may mga binik ang nailat ong dalan. Siminogpo tang mga lamlam ig dayon ang laging sinompit nira. ⁵May mga binik kang nabo-log ong kabatoan ig manipit lamang tang tanek don. Animan namansilongay ang lagi. ⁶Piro asing makintan tang kaldaw, nangalanet ang lagi tenged dibabaw lamang tang lamot na. ⁷Ang domang binik nala-sik ong kaibabawenan ang tenekan. Namanrabong tang mga ibabawen ig dineg na tang ba-long namansilongay, animan indi namamorak. ⁸May doma pa enged ang binik ang nabo-log ong matambek ang tanek. Liminongay, namambael ig namorak ta doro. Ang doma, tolong polok ang pasi kada koay na, may enem ang polok, ig may tale-tang gatos.” ⁹Pagatapos, ganing si Jesus, “Mamasi tang may talinga!”

Angay naggamit si Jesus ta mga palimbawa?

(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

¹⁰Asing pagapagalin tang mga taw, namampalenget ong ni Jesus tang tampolok may doroang apostolis na may ang domang mga taw ang pirming pamansitabid ong nandia. Namane-ma tanira mga onopa tang maliag yaning tang mga palimbawa na. ¹¹Ganing si Jesus ang siminabat, “Ang mga sikrito natetenged ong inadian tang Dios, agbebebo ra ong nindio mandian para maintindian mi. Piro ong doma, ang agtotoldoko poros lamang ong palimbawa, ¹²agod magmatod tang na-tang ong Sagraadong Kasolatan ang ganing,

‘Maski pa-dek man tanira tang pa-dek, indi tanira mangaita.

Maski mamasi man tanirang mamasi, indi tanira mangaintindi.

Tenged mga mangaintindi tanira, itaben magbalik pa tang nem nira ong Dios

Ig patawaden pa tang mga kasalanan nira.’”^b

Pinaintindi ni Jesus tang palimbawa natetenged ong manigta-bol

(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

¹³Oman, ganing si Jesus ong nira, “Onopa? Indi naintindian mi tang palimbawang inistoriao ong nindio? Mga anda, mono amo pa bato maintindi tang doma pang palimbawao? ¹⁴Maning ta na tang maliag

^a 4:2 Ang bitalang “palimbawa,” mga ong Tagalog ay “talinghaga.” Ang palimbawa istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta. ^b 4:12 Isaias 6:9-10

yaning ta si: Ang mga binik ang sina-bol tang manigkoma, yay ang bitala tang Dios. ¹⁵Ang mga binik ang nailat ong dalan, yay ang mga taw ang pamamasi tang bitala tang Dios, piro dadaton ang lagi si Satanas ig agkomiten na tang bitala ang naloak da ong popotokon nira.

¹⁶“Ang mga binik ang nabo-log ong kabatoan, yay ang mga taw ang pamamasi tang bitala ig agrisibien ang lagi nira ang may kalipay. ¹⁷Piro tenged belag ta de-dek ong popotokon nira, indi lamang maboay tang pagto nira. Mga agliwagan tanira obin aggakigan tenged ong pagtoman nira ong bitala tang Dios, dayon ang laging bo-wanan nira tang pagto nira.

¹⁸“Ang mga binik ang nangala-sik ong kaibabawenan, pario ka mga may mga taw ang pamamasi tang bitala tang Dios, ¹⁹piro pamagpaborido ong yading irintindien nira ig gaekelan ong manggad nira asta ang doma pang mga bagay ang galiagan nirang magimong nira. Animan ang bitala tang Dios andang pisan ay borak na ong kaboi nira.

²⁰“Piro ang binik ang nabo-log ong matambek ang tanek, yay ang mga taw ang pagabasi nira tang bitala tang Dios, agloloak ang lagi nira ong popotokon nira ig agpareten. Animan ang bitala may masinlong borak na ong kaboi nira. Ang doma kasarangan lamang, ang doma doro, ig ang doma kadoro-doroan.”^c

Ang palimbawa natetenged ong kingki

(Lucas 8:16-18)

²¹Ganing pa si Jesus, “Sinopa lamang ay magsindi ta kingki oman dapan na ta gantangan, obin i-tang na ong adalem tang katri? Simpri ang kingki don ka engaged ibetang ong borondoan na. ²²Anday gatalok ang indi ipaita, ig anday sikritong indi mata-wanan ong ori ig maintindian ka engaged. ²³Animan mamasi tang may talinga!”

²⁴Ganing sing oman si Jesus, “Pama-yan mi ta mo-ya tang agbibitalao. Tenged oldan amo tang Dios ta kinata-wanan kompormi ong pagprosigir mi ang maintindi, ig sobra pa ngani.^d ²⁵Ang taw ang may gata-wanan na natetenged ong Dios, dolangan pa. Piro ang taw ang anday gata-wanan na, maski ang ge-ley lamang ang gata-wanan na, sia komiten pa ka engaged ong nandia.”

Ang palimbawa natetenged ong mga binik ang liminongay

²⁶Ganing pa si Jesus, “Ang gainabo ong inadian tang Dios pario ka asing nagloak tang tatang taw ta binik ong koma na. ²⁷Mga labi gapoyat

---

^c 4:20 Ong bitalang Grigo: Ang doma talo-long polok tang borak nira, may enem ang polok, ig may tale-tang gatos. ^d 4:24 Ong bitalang Grigo: Ang serekeban ang ginamit mi ya kay ang gamiten ong nindio tang Dios, ig sobra pa.

tanandia. Pagtela tang kaldaw, bangon si. Ig mintras tata-lib tang mga kaldaw, pamansilongay ig pambabael tang mga linoak na. Piro indi gaintindian tang taw ang asi mga monopa tang paglolongayen na. ²⁸Ang tanek mismo yay ang pagpabael ig pagpatambek tang mga iloloak. Primiro mandaon. Mga mabael da, mamorak da ig lomboa ra tang mga koay na. ²⁹Mga lotok da ngani, dayon dang gapasen tenged arayegen da.”

Ang palimbawa natetenged ong alibotod tang mostasa

(Mateo 13:31-32, 34; Lucas 13:18-19)

³⁰“Ong aypa pa ikompara ta tang inadian tang Dios? Onopa pay domang palimbawa ang poiding gamiteno agod madaling maintindian? ³¹Ang inadian tang Dios pario ong tatang alibotod ta mostasa. Na kage-ley ge-leyan ong tanan ang mga alibotod ang poiding iloak. ³²Piro mga maloak da ngani, pambael asta mas mabael pa ong domang mga iloloak.” ^e Panrabong tang mga tanga na ig poiding magboat ta poyad don tang mga lamlam.”

Ang paggamit ni Jesus ta mga palimbawa

(Mateo 13:34)

³³Yadi pang palimbawang pario ta na tang ginamit ni Jesus ong pagtoldok na tang bitala tang Dios ong mga taw, ig kompormi ong nirang masarangan ang maintindian. ³⁴Ong karakelan, indi tanandia nagtoldok ang indi paggamit ta palimbawa. Piro mga tanira-tanira ra lamang tang mga sinagpan na, agpaintedi na ong nira tang maliag yaning tang mga palimbawa na.

Pinapoas ni Jesus tang tampo

(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)

³⁵Ang kaldaw ang asi, asing gakorop da tang kaldaw, ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Maytara! Paning ita ra ong dobaling baybay.” ³⁶Animan bino-wanan lamang nira tang mga taw ong takat ig namansitay ang lagi ong bilog nirang mabael ang don dang lagi si Jesus, ba-lo namansilarga. May mga domang bilog ang namansidengan ong nira. ³⁷Mandian, asing don da tanira ong laod, golpi tanirang kinabotan ta tampo ig agtampekan tang bilog ta mababael ang langeb asta ge-ley da lamang ma-mokan. ³⁸Piro si Jesus don ong boli tang bilog, agtatandig ong moala ig gapoyat da. Animan pinoaw ang lagi tang mga sinagpan na. “Magino!” ganing tanira, “Angay baliwala ong nio maski mapatay ita ra!”

³⁹Nambangon si Jesus ig sinambleng na tang mageyep ang ganing, “Maglinawa ra!” ig ganing ka ong langeb, “Magpoasa ra!” Dayon kaman

---

^e 4:32 Ang mostasa don ong banoang Israel parting klasi ta mostasa ang agloloak ong Pilipinas. Mga mabael da, ang kalawig na pario ong papa ta kalamonggay.

ang laging nagpoas tang mageyep ig golping naglinaw tang kalibotan. ⁴⁰Oman ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Angay pamansieleo amo? Asta mandian anda pay pagtalog mi ong yen?” ⁴¹Piro pisan tanirang pinangeldan ig nangabereng ta mo-ya, animan namagtere-ma te-man ang ganing, “Sinopa enged bato tang taw ang na? Maski ang mageyep may ang langeb pagtoman ong nandia!”

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang aggaeman ta mga malalain ang ispirito
(*Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39*)

5 ¹Kiminabot da tanira ong dobaling baybay ong banoa tang mga Geraseno. ²Pagataboan ni Jesus, binagat ang lagi tanandia ta tatang taw ang nagalin ong simintirio. Ang taw ang na aggaeman ta mga malalain ang ispirito, ³ig don tanandia gistar ong mga pantion. Indi kayang lapoton ta maski talikala. ⁴Pira rang bisis ang linapot ta talikala may posas. Piro kada lapoton, ang posas aglalampak na asta mabelak, ig agbontok-bontokon na tang mga talikala. Andang pisan ay taw ang madeg ang magawid ong nandia. ⁵Kaldaw may labi pagalig-alig lamang ong mga lebengan ig ong kabokidan ang paginateg. Aggigadan na pa tang sinangoni na ta matarem ang bato.

⁶Mandian, alawid pa inita na ra si Jesus, animan nagsinikad ang napalenget ong nandia ig liminod ong talongan na. ⁷Minitag ta mapoirsa ang ganing, “Jesus, Ana tang Kalawig-lawigan ang Dios! Onopay boaten mo ong yen? Mate-beka kay ong yen. Indio ka papagpinitinsiaen mo!”

⁸Maning ta si tang bitala tang malain ang ispirito tenged sinobol da ni Jesus ang ganing, “Malain ang ispirito, lomboa atan ong taw ang asia!”

⁹Animan mandian sine-ma ni Jesus tang dimonio, “Sinopay aran mo?”

Siminabat tang dimonio, “Ang arano si Rinibo, tenged rinibo aming siminled ong sinangoni tang taw ang na.” ¹⁰Ig sigi lamang tang pakiloy tang mga dimonio ong ni Jesus ang indi pālinen na tanira ong logar ang asi.

¹¹Mandian, don ong takatan tang bokid ang alenget-lenget, dorong mga baboy ang pamanoliad. ¹²Animan namagpakiloy tang mga malalain ang ispirito ong ni Jesus ang ganing, “Don ami ra lamang pa-leden mo ong mga baboy ang asi.” ¹³Ganing si Jesus, “Ala sigi, don amo!” Limindoa ong taw tang mga dimonio ig namansi-led da ong mga baboy. Oman ang mga baboy diritsong namagsinikad ong pangpang ig nangabo-log ong talsi asta nangalmet ang tanan. Ang mga baboy ang asi mga doroang ribo.

¹⁴Ang mga mamanigsagod tang mga baboy dayon ang namagsinikad ig binalita nira ong lansangan asta ong kababarioan tang nainabong na. Animan namansipaning tang mga taw don para telekan mga onopa enged ay nainabo. ¹⁵Pagakabot nira don ong ni Jesus, kinabotan nira tang taw

ang dating aggaeman tang mga dimonio, ang kakarong da, paglambong da ig mo-ya ra tang isip na. Animan pinangeldan tanira. ¹⁶Inistoria si ong nira tang mga nangaita mga monopa nago-ya tang taw ang dating aggaeman tang mga dimonio asta ang nainabo ong mga baboy. ¹⁷Tenged tarin, ang mga taw namagpakiloy ong ni Jesus ang magalin da tanandia don ong logar nira.

¹⁸Asing tomay da si Jesus ong bilog ang mabael, napalenget tang taw ang asing dating sinled tang mga dimonio. Nagpakiloy ong ni Jesus ang patabiden na kay. ¹⁹Piro indi pinatabid ni Jesus, ig ganing, “Molika ra ong nindio. Ibalita mo ong mga kalogodan mo tang bindoat ong nio tang Dios ig monoapa inate-bekan na.”

²⁰Animan napanaw da tang taw ig pagta-lib na ong Decapolis,^f binalita na tang bindoat ong nandia ni Jesus. Ig ang tanan ang nangabasi belag lamang ta ge-ley tang kaberegen nira.

Ang ana ni Jairo ig ang babay ang pagdogo-dogo

(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

²¹Nagbalik si da Jesus ong dobaling baybay ig pagataboan lamang nira, tinompok-tompokan sing lagi tanandia ta kadoro-doroan ang mga taw. ²²Kiminabot ka tang tatang lali, ang aran na si Jairo, tatang pangolokolo ong simban tang mga Judio. Pagaita na ong ni Jesus, liminod ong talongan na ²³ig nagpakiloy ang ganing, “Agpakamo-kamo ra tang anao ang sosoltiras! Tomabida kay ong yen! Maski ibondo mo lamang tang kalima mo ong nandia, maolikan pa tang kaboi na.”

²⁴Siminabid ong nandia si Jesus. Kadoro-doroan ang mga taw tang pamansitabid ong nira ang pamagsagesan.

²⁵May tata kang babay don ong mga taw ang pagdogo-dogo ong teled da ta tampolok may doroang takon. ²⁶Doro rang pinitinsia na ig doro rang manigbolong ang napatelekan na. Lobot da tang tanan ang koarta na asta ang mga pagkabetang na ong pagpabolong lamang, piro indi ka enged nago-ya, mas kiminasag pa. ²⁷Naba-yan na ra tang balita tang mga taw natetenged ong ni Jesus. Animan mandian gimine-get tang babay ong mga taw asta nakabot ong boko-boko ni Jesus, oman sine-lek na tang lambong na, ²⁸tenged ganing ong sadili na, “Maski mate-leko lamang tang lambong na, mago-yao ra.”

²⁹Animan, pagate-lek na ong lambong ni Jesus, nagpoas ang lagi tang pagdogo-dogo na ig naba-yagan nang mo-ya ra tanandia. ³⁰Ya kay ang pagaba-yag ni Jesus ang may poirsang limindoa ong nandia, animan minalied ig nane-ma ong mga taw, “Sinopay simine-lek ong lambongo?”

³¹Siminabat tang mga sinagpan na, “Magino, agsagesen ita ta dorong taw! Mono ita pa matako mga sinopay simine-lek ong nio?”

^f 5:20 Ang maliag yaning tang “Decapolis” ay “Tampolok ang Banao.”

³²Piro sigi pa tang lipara ni Jesus ang pagdilem tang nagte-lek ong nandia. ³³Ig tenged gata-wanan tang babay tang nainabo ong sadili na, ong sobrang eled na napalenget ong ni Jesus ang pangelel. Liminod ong talongan na ig nagbeg tang kamatodan. ³⁴Oman minaning si Jesus ong nandia, “Babay, ang pagtalig mo tang nagpao-ya ong nio. Molika ra ig india ra magsinti, tenged mo-yā rang pisan.”

³⁵Asing bibitala pa si Jesus, may mga taw ang kiminabot ang nagalin ong balay tang pangolokolo ang si Jairo, ig ganing tanira ong nandia, “Maski indi ra bedlayan ta tang Maistro. Ang ana mo anda ra.” ³⁶Piro indi inintindi ni Jesus tang binalita nirang asi ong ni Jairo. Ganing tanandia, “India magsinti. Magtaliga lamang ong yen.”

³⁷Nagdayon tanira tang panaw. Piro anday domang pinatabid ni Jesus, si Pedro lamang ig ang doroang maglogod ang si Santiago may si Juan.

³⁸Pagakabot nira ong balay ni Jairo, inita ni Jesus ang pamagkagolo ra tang mga taw don. May pamagini-yak, ang doma pamagdayag.[§]

³⁹Siminled si Jesus ong balay ig minaning ong mga taw, “Onopay aggimaloan mi? Angay pamagini-yak amo? Belag ta patay tang mola. Gapoyat lamang.”

⁴⁰Piro inimodan lamang nira si Jesus. Animan pinaloa na tanirang tanan. Oman ingkelan na tang mga ginikanan tang mola, asta ang tolong sinagpan na, ig siminled tanira ong koartong aglolbogan tang mola.

⁴¹Bindiotan ni Jesus tang kalima na ig minaning, “Talita komi,”^h ang maliag yaning, “A-ing, mambangona ra.”

⁴²Dayon ang laging nambangon tang mola ig nagpanaw-panaw. Ang molang asi ba-long tampolok may doroang takon. Ang pamansipa-dek pisan ang nangabereng. ⁴³Piro sinoyonan tanira ta maelet ni Jesus ang indi mamalita maski ong ninopa tang nainabo. Oman ganing pa si Jesus, “Papanen mi ra tang mola.”

Indi rinisibi si Jesus ong Nazaret

(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

6 ¹Pagatapos ta si, nagalin si Jesus don ig minolik ong sadiling banoa na. Siminabid ka tang mga sinagpan na. ²Pag kabot tang Kaldaw ang Igperenay, nagtoldok si Jesus ong simban. Dorong mga taw ang pamamasi ong nandia ig pisan tanirang gangabereng. Ganing tanira ang pamagtere-ma te-man, “Ong aypa bato nakomit tang taw ang na tang tanan ang agtotoldok na? Onora kang kinata-wanan ay tang sindol ong

---

§ 5:38 Don ong logar nira, ang mga taw ang pamagdayag belag lamang ta kalogodan tang napatay. May mga taw ang pamagpasol ang magdayag mga may patay. ^h 5:41 Ang bitalang “Talita komi” bitalang Aramaico. Ang Aramaico yay ang bitala ni Jesus asta ang mga taw don.

nandia? Angay gapagboat ta mga milagro? ³Gailala ta tang taw ang na! Tanandia tang karpintiro ka lamang, ang ana ni Maria ig logod da Santiago, Jose, Judas may ni Simon. Asta ang mga logod nang mga babay tarin ka pamansistar!” Ig tenged ong kaerep nira, indi enged ilalaen nira.

⁴Animan ganing si Jesus ong nira, “Ang tatang propita aggilalaen tang tanan ang taw, poira lamang ong mga kasimanoa na, mga kaparintian na, asta ong pamalay-balay na.” ⁵Animan indi tanandia napagboat ta yading milagro don, poira lamang ong pirapang taw ang pamagmasit ang pinao-ya na ong pagbondo na tang kalima na ong nira. ⁶Ig nabereng tanandia ta mo-ya tenged ang mga kasimanoa na indi mamagparet ong nandia.

**Sinobol ni Jesus tang tampolok may doroang
apostolis na para magtoldok**
(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

Pagatapos ta si, naglibot si Jesus ong mga kababarioan ang pagtoldok. ⁷Oman ginoyan na tang tampolok may doroang mga apostolis na ig sinobol na tanira ang panaw ang tagtalodoa para magtoldok. Sindolan na tanira ta gaem ang magpalayas ta mga malalain ang ispirito. ⁸Sinoyonan na ka tanira ang ganing, “Ong pagpanaw mi indi amo mamagekel ta maski onopa—baston lamang tang ekelan mi. Indi amo ka magbalon ta pamangan obin magekel ta binagteng, obin maski koarta. ⁹Magtok amo ta rapak, piro indi amo mage-leb tang lambong mi.

¹⁰“Mga komabot amo ong tatang logar ig mga padayonon amo ong tatang balay, don amo lamang magtinir mintras indi amo pa pagalin ong logar ang asi. ¹¹Piro mga maning amo ong tatang logar ang indi amo risibien ig indi amo pama-yan tang mga taw don, magalin among lagi ig tapokon mi tang kolapok ong mga kakay mi, para ipaita ming anda ray sarabaten mi ong nira.”

¹²Oman namansipanaw da tang tampolok may doroang apostolis. Namagtoldok ong mga taw ang dapat tanirang magtogat ig bo-wanan nira tang mga kasalanan nira. ¹³Yading anday sasayod ang ispirito tang pinalayas nira ong mga taw ang sinledan nira, ig doro kang pamagmasit ang binaniosan nira ta langis ig namago-yang tanan.

Ang pagpatay ong ni Juan ang Manigboniag
(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

¹⁴Naba-yan da tang Ading si Herodesⁱ tang natetenged ong ni Jesus, tenged bantog da tang aran na maski ong aypa. May pamaganing ang

---

ⁱ **6:14** Ang Herodes ang na ay si Herodes Antipas. Tanandia ana tang ading si Herodes ang nagpapatay ong mga mamolang gege-ley asing tokaw. Si Herodes Antipas tang tetrarka, ang maliag yaning gobirnador, tang Galilea. Piro teta ang goy ong nandia adi ka.

si Jesus ono ya kay si Juan ang Manigboniag ang sigoro naboiing oman, animan sia may gaem nang magboat ta makabebereng ang mga bagay. ¹⁵Piro ang doma ganing, “Tanandia sigoro tang Propitang si Elias.” Ig ang doma ganing ka, “Tanandia tata kang propita pario tang mga propita asing tokaw.”

¹⁶Piro pagabasi tang Ading si Herodes, ganing tanandia, “Sia si Juan kaman ang pinapotolano tang likel na! Naboi ra pala!” ¹⁷Na yay ang ga-tang ong isip ni Herodes tenged tanopa sia tanandia tang nagpadep ong ni Juan, oman pinalapot na ig pinapriso. Bindoat narin ni Herodes tenged pirming agsamblengen tanandia ni Juan tenged ong pagiga-pen a-pen na ong babay ang si Herodias, ang katawa tang logod nang si Felipe. ¹⁸Narin tang pirming agganing ni Juan, “Kontra ong Katobolan ta ang magkatawan amo tang katawa tang logod mo!” ¹⁹Tenged tarin, ang babay ang si Herodias pisan ang gasilagan na si Juan, animan galiliagan na rin ang ipapatay, piro indi paoyon si Ading Herodes. ²⁰Geldan si Ading Herodes ong ni Juan tenged gata-wanan nang mato-lid si Juan ig alenget tang nem na ong Dios. Animan si Juan agtabangan ka rin ni Ading Herodes ig agtatalok na lamang ong prisoan. Ong kamatodan, ang adi dorong kaliag nang mamasi ong mga bitala ni Juan maski galibeg tang kinaisipan na ong mga gaba-yan na.

²¹Piro ong ori, kiminabot ka enged tang oras ang gelat-elaten ni Herodias. Nainabo na asing kakaldawan ni Ading Herodes. Nagkombida tang adi ig inimbatar na tang tanan ang mga opisialis na, ang mga pangolokolo ong mga sondalo, ig ang mga alalawig ang mga taw ong probinsia tang Galilea. ²²Mandian, asing pamangalipay da tanira, siminled tang anang babay ni Herodias ig nagtayaw ong talongan tang mga bisita. Dorong kalipay ni Ading Herodes asta ang mga bisita na. Animan ganing tang adi ong soltiras, “Mama-dola tang onopay galiliagan mo, i-dolo ong nio.” ²³Ig nanompa pa tang adi ang ganing, “I-dolo ong nio maski onopay pa-dolon mo, maski ang katengan pa tang inadiano.”

²⁴Dayon ang limindoa tang soltiras ig nane-ma ong ni nanay na, “Nay, onopay pa-dolono?” Siminabat si Herodias, “Maninga, ‘Ang kolo ni Juan ang Manigboniag.’”

²⁵Dali-daling nagbalik tang soltiras ong ni Ading Herodes ang ganing, “Ang galiliagano, i-dol mo kay ong yen mandian ang lagi tang kolo ni Juan ang Manigboniag, ang agbe-tang ong tatang bandiha.”

²⁶Pagabasi tang adi, pinongawan tanandia ta mo-ya. Piro gaeyak ang bawien na tang nabitalan na ong soltiras tenged yading mga bisitang nangabasi ong pangako na. ²⁷Animan nagordin ang lagi si Herodes ong tatang sondalo na ang paning ong prisoan para potolon tang likel ni Juan, oman e-lan nang magbalik. Diritsong napaning tang sondalo ong prisoan ig pinotol na kaman tang likel ni Juan. ²⁸Oman bintang na tang

kolo ong tatang bandiha ig ingkelan ong soltiras. Ig narin dayon kang inintriga tang soltiras ong nanay na.

²⁹Asing pagatako tang mga sinagpan ni Juan, dayon tanirang napaning don. Kinomit nira tang sinangoni na, oman limbeng nira ong tatang pantion.

Pinapan ni Jesus tang sobra ong limang ribong taw

(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

³⁰Mandian, ang mga apostolis ang sinobol ni Jesus namagbalik da ong nandia, ig binalita nira tang tanan ang bindoat nira asta ang sinoldok nira ong mga taw. ³¹Pagatapos, ganing si Jesus ong nira, “Maytara, paning ita ong logar ang alawid-lawid ong mga taw, agod mga ita-ita lamang maenayan amo ka ta ge-ley.” Inaning narin ni Jesus tenged sigi-sigi tang kabot may alin tang mga taw, animan indi ra tanira mangatalongang mamamangan. ³²Animan dayon tanirang namansitay ong bilog nirang mabael ig namansipaning ong logar ang anday gistar ang taw.

³³Piro yadi kang nangaita asing pagalin nira ig nailala ka nira ang asi yay da Jesus. Animan namagalin ka tanira ong mga kababarioan nira ig namagsinikad ang pangobay tang baybay. Nanga-kaw pang nangakabot ong logar ang agrombon da Jesus. ³⁴Pagatampet da Jesus ig pagataboan nira, inita na tang kadoro-doroan ang mga taw ang asi ang don da. Dorong katete-beken na ong nira tenged mga pa-dekan na, midio mga karniro ang pinabayan da lamang tang manigbadbad. Animan sinoldokan na tanira ta yading mga bagay.

³⁵Asing apon da, namampalenget ong nandia tang mga sinagpan na ig minaning, “Madali rang makorop tang kaldaw, ig anda paman ay mga taw ang gistar tarin ong logar ang na. ³⁶Mo-ya pa sigoro, papaningen ta ra tang mga taw ong mga bario ig mga sitio ang alenget-lenget para mapamakal tanira ta mapangan nira.”

³⁷Piro siminabat si Jesus, “Yamo tang magtorol ta mapangan nira.”

Ganing ka tang mga sinagpan na, “Aroy! Panaw ami ig mamakal ta tinapay ang kantidad nang rinibo^j para ipapan ong nirang tanan?”

³⁸Nane-ma si Jesus, “Pirapang bilog tang tinapay mi atan? Abir, telekan mi.”

Asing matelekan nira, ganing tanira ong ni Jesus, “Lima ka lamang bilog ang tinapay ig doroa ka lamang bilog ang yan ang kindiaw.”

³⁹Oman inordinan ni Jesus tang mga sinagpan na ang pakarongon tang mga taw ta grupo-grupo ong kaibabawenan. ⁴⁰Animan ang mga taw

---

^j 6:37 Mga ong bitalang Grigo: 200 koartang “dinario.” Ang 200 dinario pario tang sol ta tatang trabahador ong teled ta walong bolan.

namansikarong ta gropo-gropo. May mga gropong tag tale-tang gatos ig may atan ang taglilimapolok. ⁴¹Kinomit ni Jesus tang limang bilog ang tinapay may ang doroang bilog ang yan. Siminingara tanandia ong langit ig nagpasalamat ong Dios. Oman pinisi-pisi na tang mga tinapay ig sindol ong mga sinagpan na para itagtag ong mga taw. Maning ka ta si tang bindoat na ong doroang bilog ang yan. ⁴²Nangapamangan tang tanan ang taw ig poros nangaelen. ⁴³Pagatapos, sinimet tang mga sinagpan na tang nanga-da, ig nanga-mok pa tanira ta tampolok may doroang tiklis. ⁴⁴Ang tanan ang mga namamangan, ang mga lali lamang limang ribo rang lagi.

Napanaw si Jesus ong ta-paw tang talsi

(Mateo 14:22-33; Juan 6:15-21)

⁴⁵Pagatapos ta si, dayon ang laging sinobol ni Jesus tang mga sinagpan na ang tomay da ong bilog nirang mabael agod tongkaw dang paning ong Betsaida, don ong dobaling baybay, mintras agpaoliken na pa tang mga taw. ⁴⁶Pagapagalin tang mga taw, siminakat si Jesus ong tatang bokid para mangadi.

⁴⁷Asing labi ra, ang bilog ang agtayan tang mga sinagpan na don da ong laod, piro si Jesus don pa ong bokid. ⁴⁸Inita nang agliwagan dang panongtong tenged kontra tang mageyep. Ig asing garamal da, diminaton da si Jesus ong nira ang papanaw ong ta-paw tang talsi. Ta-liban na rin lamang tanira, ⁴⁹piro inita tanandia tang mga sinagpan na ang papanaw ong ta-paw tang talsi. Kalaom nira ang gitaen nira peled, animan ong sobrang eled nira pisan tanirang namangelel ⁵⁰ig nangaiteg pa. Piro minitalang lagi si Jesus ong nira ang ganing, “Indi amo meled. Yo na, si Jesus!” ⁵¹Oman siminay si Jesus ong bilog ig dayon ang laging nagpoas tang mageyep. Sia pa tang kabeberengen tang mga sinagpan na, ⁵²tenged maski inita ra nira asing pagpapan ni Jesus tang kadoro-doroan ang taw tang pirapang bilog ang tinapay, indi pa ka enged gaintindian nira, tenged midio gangaki-lepan pa tang mga kinaisipan nira.

Pinao-ya ni Jesus tang mga pamagmasit ong Genesaret

(Mateo 14:34-36)

⁵³Pagakabot nira ong dobaling baybay, don tanira siminampet ong Genesaret. ⁵⁴Pagataboan lamang nira, nailalang lagi si Jesus tang mga taga don. ⁵⁵Animan dali-daling lagi tang mga taw ang namaglibot ong mga kababarioan ang pagpatako ang ekelan tang mga pamagmasit, maski lolbog da lamang ong bayan-bayan, maski ong aypang logaray ang naba-yan nira ang don si Jesus. ⁵⁶Animan maski ong aripa agpaning si Jesus, ong lansangan obin ong mga bario, agtakanen nira tang mga pamagmasit nira ong mga plasa nira. Ig namagpakiloy tanira ong ni

Jesus ang maski mate-lek da lamang tang mga pamagmasit tang kapotan tang lambong na. Ig ang tanan ang nangate-lek, namago-ya.

Ang mga toromanen ta taw ig ang Katobolan tang Dios
(Mateo 15:1-9)

7 ¹Tatang kaldaw may mga Pariseo ig mga manigtoldok tang Katobolan ang kiminabot nagalin ong Jerusalem ig namagsimet don ong da Jesus. ²Inita nira tang doma ong mga sinagpan ni Jesus pamamangan lamang ang indi namanaw tang mga kalima nira sigon ong toromanen nirang mga Judio. ³Tenged ang kaogalian tang mga Judio, labi ra enged tang mga Pariseo, maning ta na: Indi tanira mamangan mintras indi pa gapamanaw tang kalima nira sigon ong mga toromanen ang pinanoblian nira ong mga kamepet-mepetan nira. ⁴Ig mga maolik tanirang magalin ong palingki, indi ka tanira mamangan tang binakal nira mintras indi pa gaogatan sigon ong kaogalian nira. ^lIg yadi pang mga pinanoblian nirang mga toromanen pario tang pagpangogat tang mga baso, mga pitsil, ig mga kaldirong saway ba-lo gamiten.

⁵Animan mandian sine-ma si Jesus tang mga Pariseo may ang mga manigtoldok ang ganing, “Angay indi pamagtoman tang mga sinagpan mo ong mga toromanen tang mga kamepet-mepetan ta? Pamamangan lamang ang indi pamamanaw tang mga kalima nira sigon ong kaogalian ta!”

⁶Ganing si Jesus ang siminabat, “Yamong mga taw! Pagpaosto-osto amo piro paita-ita ka lamang! Animan tama kaman tang inaning tang Dios natetenged ong nindio ang pinasolat na ong propitang si Isaias ang ganing,

‘Ang mga taw ang na aggalangeno nira ong anga lamang.

Piro ong kamatodan, ang popotokon nira alawid ong yen.

⁷Anday data na tang pagto nira ong yen,

Tenged ang mga agtotoldok nirang ganing mga tobol tang Dios,
toromanen ang boat-boat lamang ta taw.’”^m

⁸Ig ganing si Jesus ong nira, “Maderep amo kaman ong pagosoy tang mga toromanen ang boat-boat lamang ta mga taw, piro ang mga tobol tang Dios agpabayan mi lamang.”

⁹Ganing pa tanandia, “Kasinlo kaman tang midios ang agboaten mi para pabayan tang Katobolan tang Dios agod ang mga toromanen mi

---

^k 7:3 Dorong mga riglaminto tang mga Judio ang agboaten nira para magimong limpio ong pama-dek tang Dios. Ang pagpamanaw ba-lo mamangan ig ang pagpangogat tang mga platon, asia doroa ong mga toromanen ang agtoldan nira ta importansia. ^l 7:4 Poidi kang maliag yaning: Ig mga maolik tanirang magalin ong palingki, indi ka tanira mamangan mintras indi pa gapanlimpio tang sinangoni nira. ^m 7:7 Isaias 29:13

ya lamang ay matoman! ¹⁰Pario ta narin: Ganing tang tobol tang Dios ang pinasolat na ong ni Moises, ‘Galangen mo tang tatay mo may ang nanay mo,’ ig ‘Ang sinopay magbitala ta malain kontra ong tatay obin ong nanay na, dapat patayen.’ ¹¹Piro yamo, parti tang agtotoldok mi. Tenged ganing amo, mga ang taw may matabang na rin ong mga ginikanan na, poiding maning ong nira, ‘May itabango rin ong nindio, piro indi ra ma-dolo tenged “Corban,” maliag yaning, nangako ra ang i-dol si ong Dios.’ ¹²Ong maning don, midio agsagangen mi tanandia ang tomabang ong mga ginikanan na. ¹³Animan, agboaten ming anday kointa na tang tobol tang Dios tenged ong kaogalian ming asia ang agpatobli mi pa ong doma. Ig belag lamang ta sia, yadi pang agboaten ming pario ta sia.”

Ang mga bagay ang pagpaboling ong taw ong pama-dek tang Dios
(*Mateo 15:10-20*)

¹⁴Ginoyan ni Jesus tang mga taw ang palenget ong nandia ig minaning ong nira, “Mamasi among tanan agod maintindian mi tang ibitalao ong nindio. ¹⁵Belag tang agte-led ong sinangoni ta taw tang pagpaboling ong nandia ong pama-dek tang Dios, kondi ang mga malalain ang loloa ong nandia. ¹⁶[Mamasi tang may talinga!]”^o

¹⁷Pagatapos, bino-wanan ni Jesus tang mga taw ig siminled ong balay. Nane-ma ong nandia tang mga sinagpan na mga onopay maliag yaning tang palimbawang asi. ¹⁸Ganing si Jesus ong nira, “Asta yamo, indi amo pa gangaintindi? Indi gata-wanan mi? Belag tang agpanganen ta taw tang pagpaboling ong nandia ong pama-dek tang Dios. ¹⁹Tenged ang agpanganen na indi agpaning ong popotokon na. Sia diritso ong sian na, oman loloa ong sinangoni na.” Ong pagbitala ni Jesus ta na, pinaintindi na nga maski onopang pamanganay poiding panganen.

²⁰Oman ganing pa si Jesus, “Ang loloa ong taw ang pagalin ong popotokon na yay ang pagpaboling ong nandia ong pama-dek tang Dios. ²¹Tenged don mismo ong popotokon ta taw pagalin tang anday sasayod ang mga pagirisipen ig ang mga boat ang malalain, pario tang pagiga-pen a-pen ong belag ta katawa na, ang panakaw, pamatay ta taw, ²²pangombabay obin pangonlali, gaibeg ig pagboat ta tanan ang kalainan pario tang pagdaya, pagboat ta kabastosan, pangimon, pamirdi ta dengeg tang masig ka taw na, kambogan, ig ang tanan ang kalokoan. ²³Ang tanan ang asia pagalin ong popotokon ta taw, ig sia tang pagpaboling ong nandia.”

ⁿ 7:10 Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16; Exodo 21:17; Levitico 20:9   ^o 7:16 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

Ang pagtalig tang tatang babay ang belag ta Judio
(*Mateo 15:21-28*)

²⁴Namagalin da Jesus don ig namansipanig ong mga logar ang sakep tang siodad tang Tiro. Pagakabot don, nagdayon si Jesus ong tatang balay. Indi rin galiliag ang mata-wanan tang mga taw ang don tanandia, piro indi ka engaged matalok tang balita. ²⁵Mandian, may tatang babay ang gistar ong logar ang asi, ang may ana nang babay ang ge-ley pa, ang sinled ta malain ang ispirito. Animan pagabasi nang don si Jesus, lagi-lagi napaning ong nandia ig liminod ong talongan na. ²⁶Ang babay ang na pinangana ong Fenicia ang sakep tang Siria, ig ang bitala na Grigo. Belag tanandia ta Judio. Piro nagpakiloy pa ka engaged ong ni Jesus ang palayasen na kay tang dimoniong siminled ong ana na. ²⁷Piro siminabat si Jesus ong nandia ong tatang sarabien, “Kaministiran ono ang papanen kang lagi tang mga mola, tenged belag ta tama ang komiten tang pamangan tang mga mola oman i-dol ong mga kiro.”

²⁸Siminabat si tang babay, “Matod ka kaman, Magino. Piro maski ngani ang mga kirong pagbantay ong sirong tang lamisan, gapamangan tang mga namek ang gangabo-log ong mga mola.”

²⁹Animan ganing si Jesus, “Tama kaman tang sabat mo! Molika ra. Limindoa ra tang dimonio ong ana mo.”

³⁰Dayon ang minolik tang babay ig kinabotan na tang ana nang agpenay da ta mo-ya ong katri. Ang dimonio nagalin da ka kaman ong mola.

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang bengel ig boyon

³¹Pagalin da Jesus ong Tiro, simina-lib tanira don ong siodad tang Sidon, asta ong probinsia tang Decapolis, ba-lo komabot ong baybay tang Galilea. ³²May tatang taw don ang bengel ig boyon ang ingkelan ta mga taw ong ni Jesus. Namagpakiloy tanira ong nandia ang ibondo na kay tang kalima na ong taw ang asi agod mago-ya. ³³Ingkelan ni Jesus ong alawid-lawid tang taw ang bengel, oman sino-sok na tang doroa nga toldokan na ong mga talinga tang taw ang asi. Pagatapos, inolakan ni Jesus tang kalima na ig sine-lek na ong dilak tang taw. ³⁴Siminingara si Jesus ong langit ig limininawa ta alawig. Oman minaning ong bengel, “Effata,” ang maliag yaning, “Magabri amo ra!”

³⁵Ig lagi-lagi nagabri tang talinga na ig nabasi ra kaman. Nakomit da ka tang kaboyon na ig nabitala ra ta osto. ³⁶Oman sinoyonan ni Jesus tang mga taw ang indi mamamalita maski ong ninopa tang bindoat na. Piro ong aypa sing agbawalen tanira ni Jesus ang indi mamalita ya kay ang balita nira tang nainabo. ³⁷Tenged pisan tanirang nangabereng ta mo-ya ig ganing, “Dorog kasinlo tang tanan ang agboatan na! Maski ang mga bengel ig ang mga boyon gapao-ya na!”

Pinapan ni Jesus tang epat ang ribong taw

(Mateo 15:32-39)

8 ¹May tatang kaldaw, doro sing mga taw ang namagsimet-simet ong ni Jesus. Asing nalo-tan da tanira tang ekel nirang pamangan, ginoyan ni Jesus tang mga sinagpan na ig minaning, ²“Gate-beko ong mga taw ang na, tenged tolo rang kaldaw tanirang ka-pen ta, ig mandian anda ray mapangan nira. ³Mga paolikeno tanirang indi gangapamangan, itaben tomomba tanira ong dalan. Ang doma paman ong nira kalawid tang pinagalinan nira.”

⁴Ganing tang mga sinagpan na, “Ong ari ita pa bato makomit ta pamangan tarin ong kabobokidan ang magigo ong nirang tanan?”

⁵Nane-ma si Jesus, “Pirapa pang bilog tang tinapay mi atan?”

“Pito ra lamang,” ganing tanira.

⁶Oman pinakarong ni Jesus tang mga taw ong tanek. Kinomit na tang pitong bilog ang tinapay ig nagpasalamat ong Dios. Pinisi-pisi na si ig sindol na ong mga sinagpan na para itagtag ong mga taw. ⁷May pirapa kang bilog ang yan ang gege-ley. Nagpasalamat sing oman si Jesus ong Dios, ba-lo sinobol na si tang mga sinagpan nang itagtag ong mga taw. ⁸Nangapamangan tang tanan ang taw ig poros nangaelen. Pagatapos, sinimet tang mga sinagpan na tang nanga-da, ig nanga-mok pa tanira ta pitong tiklis. ⁹Ang mga taw ang namamangan mga epat ang ribo. ¹⁰Pagatapos ta si, dayon dang pinaolik ni Jesus tang mga taw, ba-lo tanandia siminay ong tatang bilog ang mabael, aroman na tang mga sinagpan na, para paning ong logar ang Dalmanuta.

Agdileman nira si Jesus ta milagro

(Mateo 16:1-4)

¹¹May mga Pariseo ang namampalenget ong ni Jesus ang namagigdiskosion. Sobokan din nira tanandia animan ganing tanira, “Abir, magpaitā kay ong yamen ta milagro ang yawa matod ang nagalin ong Dios.” ¹²Limininawa ta alawig si Jesus ig minaning, “Ay, yamong mga taw ong timpong na! Angay pirmi among pamagdilem ta mga milagro? Ong kamatodan, andang pisan ay milagrang ipaita ong nindio.” ¹³Pagabitata na ta si, nagalin ang lagi tanandia. Siminay si, aroman tang mga sinagpan na, para loma-ted ong dobling baybay.

Ang mga toldok tang mga Pariseo ig ang ogali ni Herodes pario ong pampalsa ta tinapay

(Mateo 16:5-12)

¹⁴Asi pala nangalipat ang namagbalon ta pamangan tang mga sinagpan ni Jesus. Tambilog lamang tang ekel nirang tinapay asing

paglarga nira. ¹⁵Mintras lalayag tanira, ganing si Jesus ong nira, “Magandam amo ong pampalsa ta tinapay tang mga Pariseo may ang pampalsa ni Herodes.” ¹⁶Tenged don, namagampang-ampang tang mga sinagpan na, “Sigoro maning ta si tang inaning na tenged indi ita napamagbalon ta tinapay.”

¹⁷Gata-wanan ni Jesus tang agpagampangan nira, animan ganing ong nira, “Angay pamagpalibeg amo tang mga kolo mi ang anday ekel ming tinapay? Indi amo pa gangaintindi? Angay doru kalobay tang pagirisipen mi? ¹⁸May mga mata mi, indi amo gangaita? May mga talinga mi, indi amo gangabasi? Onopa? Nalipatan mi ra ¹⁹asing pagpisi-pisio tang limang bilog ang tinapay para mangapamangan tang sobra ong limang ribong taw? Pirapang tiklis tang nasimet mi ong nanga-da?”

“Tampolok may doroa,” tang sabat nira.

²⁰“Asta ang pagpisi-pisio tang pitong bilog ang tinapay para ong epat ang ribong taw, pirapa kang tiklis tang nasimet mi?”

“Pitong tiklis,” tang sabat nira.

²¹Ig ganing si Jesus ong nira, “Oman indi amo pa enged gangaintindi?”

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ang boray

²²Pagakabot nira ong Betsaida, may mga taw ang namagekel ong ni Jesus ta tatang taw ang boray. Namagpakiloy tanira ang apapen na kay tang mata na para mago-ya. ²³Bindiotan ni Jesus tang boray ong kalima na ig ingkelan na ong loa tang bario. Bintangan na tang olak na tang mga mata tang taw ang asi ig inapap na. Pagatapos, ganing si Jesus, “May gitaen mo ra?”

²⁴Napa-dek tang boray ig minaning, “Ee, gitaeno ra tang mga taw, piro ong pama-deko magang mga papa ta ayong papanaw.”

²⁵Inapap sing oman ni Jesus tang mata tang boray. Nagprosigir ang napa-dek. Pagpa-dek na, naolikan da tang mga mata na ig mayag da tang pama-dek na. ²⁶Pagatapos, ganing si Jesus ong nandia, “Molika ra, piro india ra mana-loy ong bario.”

Ang bitala ni Pedro natetenged ong ni Jesus

(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

²⁷Namansipaning da Jesus may ang mga sinagpan na ong mga kababarioan ang sakep tang siodad ang aggoyan ta Cesarea ni Filipos. Mintras papanaw tanira, nane-ma si Jesus ong mga sinagpan na ang ganing, “Gonopa tang mga taw natetenged ong yen. Yo, sinōpa ono?”

²⁸Siminabat tanira, “Ganing tang doma, yawa ono si Juan ang Manigboniag. Ang doma ganing ka, yawa ono si Elias. Ig ganing pa ka tang doma, yawa ono tata pa ong mga propita asing tokaw.”

²⁹Ig ganing si Jesus ong nira, “Piro mga ong nindio, yo sinōpa?” Ang siminabat si Pedro, “Yawa tang Cristo,^p ang aggelaten ang komabot!”

³⁰Piro maelet tang toyon ong nira ni Jesus ang indi enged mamagbeg ta narin, maski ong ninopa.

Sinayod ni Jesus tang natetenged ong kamatayen ang mapasaran na
(*Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27*)

³¹Mimpisa don, nagimpisa ra si Jesus ang nagsaysay ong mga sinagpan na mga onopa tang mainabo ong nandia. Ganing tanandia, “Yo, ang Ana ta Taw,^q kaministiran ang mapasarano tang tanan ang kaliwagan ang boaten ong yen tang mga taw. Indio ilalaen tang mga mepet tang banoa, ang mga pangolokolo ong mga padi, ig ang mga manigtoldok tang Katobolan. Kaministiran ang sintinsiano ta kamatayen, piro mata-lib tang tolong kaldaw, maboiong moman.”

³²Sinayod ni Jesus ta mo-ya ong nira. Animan ingkelan tanandia ni Pedro ong alawid-lawid ig agsamblengen na rin tenged ong inaning nang asi. ³³Piro nanaliyod si Jesus, siminalonga ong mga sinagpan na ig dayon kang sinambleng na si Pedro ang ganing, “Lomayasa tarin, Satanas! Belag ta kaliagan tang Dios tang aggisipen mo, kondi kaliagan ta taw!”

³⁴Oman ginoyan ni Jesus tang mga taw, asta ang mga sinagpan na, ang palenget ong nandia ig minaning ong nira, “Ang sinopay galiliag ang tomabid ong yen, kaministiran ang lipatan na tang sadili na ig magosoy ong yen, maski kamatayen pa tang talongaen na ong pagtoman na ong yen.” ³⁵Tenged ang taw ang agpalabien na tang kaboi na tarin ong ta-paw tang kalibotan, tanandia tang malipatan tang kaboi na. Piro ang sinopay magbolontad tang kaboi na para ong yen may ong Mo-yang Balita, tanandia tang marisibi ta kaboing anday kataposan. ³⁶Onopa enged ay mapakinabangan ta tatang taw maski magimong nandia ra tang tanan ang bagay tarin ong kalibotan, piro malipat ka ong nandia tang kaboi na? ³⁷Anda! Tenged andang pisan ay mabayad ta taw para igawad na ong kaboi na.

³⁸“Animan ang taw, mga agkakaeyako nandia ig ang yen ang mga bitala ong talongan tang mga malalain ang taw mandian ang agtaliyodan

---

p 8:29 “Cristo.” Mga ong bitalang Hebrero, “Mesiyas.” Ang bitalang “Cristo” tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. **q 8:31** “Ana ta Taw” tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titulong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario. **r 8:34** “magosoy ong yen, maski kamatayen pa tang talongaen na ong pagtoman na ong yen.” Ong bitalang Grigo: tomabid ong yen ang pagtakan tang sadiling kros na.

nira tang Dios, ang taw ang asi ikaeyako ka ong pagbaliko tarin. Tened yo, ang Ana ta Taw, magbaliko tarin ong kalibotan, ang pagekelo tang gaem ig kayagan tang Tatayo ong langit, ig aromano ka tang mga sagradong anghil.”

9 ¹Ganing pa si Jesus, “Tandan mi narin: Ang doma tarin ong nindio mandian, kabotan pa nira tang kaldaw ig itaen nira ang paggaem da tang Dios bilang adi ang may kagaeman ong tanan.”

Nagoman tang itsora ni Jesus
(*Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36*)

²Pagata-lib tang enem ang kaldaw, ingkelan ni Jesus si Pedro ig ang doroang maglogod ang da Santiago ni Juan para koma-yat ong alawig ang bokid. Tanira-tanira lamang tang napaning don. Asing don da tanira, mintras agpa-dekan tang mga sinagpan na, inita nirang nagoman tang itsora ni Jesus. ³Sisinggat-singgat tang lambong na ig pisan ang kakollikolitan. Andang pisan ay madeg tang kakolit na. ⁴Oman napaita ong tolong sinagpan si Elias may si Moises ang pamagigampang ong ni Jesus. ⁵Nabitala si Pedro ang ganing ong ni Jesus, “Magino, masinlong narin ami! Magboat ami ta tolo nga payag-payagan. Tata para ong nio, tata ong ni Moises, ig tata ong ni Elias.” ⁶Dorong eled nirang tolo animan indi ra matako si Pedro tang onopay ibitala na.

⁷Ya kay ang golpi tanirang binongot ta tatang onom ig may tatang bosis ang naba-yang nirang nagalin don ong onom ang ganing, “Na tang agmalenong Anao. Mamasí amo ong nandia!” ⁸Dayon ang namanelektelek tang tolong sinagpan ong palibot nira piro anda ray inita nirang domang taw, si Jesus da lamang.

⁹Asing totoldak da tanira ong bokid, maelet tang toyon ni Jesus ong nira ang ganing, “Indi enged ibeg mi tang inita mi maski ong ninopa mintras yo, ang Ana ta Taw, indio pa gaboing oman.” ¹⁰Sinalok lamang nira ong sadili nira, piro namagtere-ma te-man mga onopay maliag yang tang bitala na ang tanandia ono maboing moman. ¹¹Animan sine-ma nira si Jesus ang ganing, “Mga maning don, angay ganing tang mga manigtoldok tang Katobolan, kaministiran ono ma-kaw ang komabot si Elias^s ba-lo pa tang Cristo?”

¹²Siminabat si Jesus, “Matod kaman kaministiran ang tongkaw si Elias para magsimpan tang tanan ang bagay. Ig may atan kang na-tang ong Sagradong Kasolatan ang ganing ang Ana ta Taw kaministiran

---

^s 9:11 Si Elias tatang propita asing tokaw ba-lo tang timpo ni Jesus. Mabasa ta tang natetenged ong kaboi na ong 1 Hari 17:1-19:21 ig 2 Hari 1:1-2:25. Ang Elias ang na indi napatay kondi kinomit tanandia tang Dios ang boi pa. Sigon ong nasolat ong Malakias 4:5-6, magbalik si Elias ong kalibotan ba-lo komabot tang Cristo.

mapasaran na tang dorong kaliwagan ig pakalainen tanandia tang mga taw. ¹³Piro begen amo yen, kiminabot da si Elias, ig bindoat tang mga taw ong nandia tang tanan ang kaliagan nirang boaten pario tang inaning tang Kasolatan ang mainabo ong nandia.”

Pinao-ya ni Jesus tang molang aggaeman ta malain ang ispirito
(*Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43a*)

¹⁴Asing pagbalik da Jesus ong mga nabo-wan ang mga sinagpan na, inita nirang agtompok-tompokan ta dorong mga taw. May don kang mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises ang pamagigdiskosion ong mga sinagpan na. ¹⁵Pagaita tang mga taw ang asia ra si Jesus ang gingabot, nangakibot tanira ig namagsinikad ang namansibagat ong nandia. ¹⁶Oman sine-ma ni Jesus tang mga sinagpan na, “Onopay agpagdiskosionan mi tang mga manigtoldok ang asia?”

¹⁷May tatang lali don ong kayadian tang siminabat. Ganing tanandia, “Maistro, aggekelano rin ong nio tang anao ang lali tenged aggaeman tanandia ta malain ang ispirito, ig indi tanandia gabitala. ¹⁸Kada kaboton, golpi lamang tanandia aglalampak tang malain ang ispirito ong tanek. Bobokal tang anga na, kakayeget tang mga isi na, oman dayon dang kentel tang sinangoni na. Nagpakiloyo ra rin ong mga sinagpan mong palayasen kay nira tang ispirito, piro indi mapalayas nira.”

¹⁹Siminabat si Jesus, “Ay, yamong mga taw amo! Andang pisan ay pagtalig mi! Asta tanopa tang agoantao ig tiniro ong nindio? Abir, ekelan mi tani tang molang asia.”

²⁰Ig ingkelan nira tang mola ong ni Jesus. Pagaita tang malain ang ispirito ong ni Jesus, dayon ang laging pinapeleg-peleg na tang mola asta natomba ong tanek, bobolid-bolid ang bobokal tang anga na. ²¹Ganing si Jesus ong tatay tang mola, “Monorag kaboay ang maning ta na?”

Ganing ang siminabat tang tatay, “Asi pang ge-ley pa tanandia. ²²Pirarang bisis galiagan din ang patayen tang dimonio. Teta agpe-lek na pa ong apoy, teta galiagan nang lemeten din ong wi. Animan mate-beka ong yamen, tabangay ami ka mga kaya mo.”

²³Ganing si Jesus ang siminabat, “Onopay maliag mong yaning tang mga kayao? Ang tanan maboato ong taw ang pagparet ig pagtalig ong yen.” ²⁴Oman pinoirsan tang tatay tang bosis na ig nagpakiloy si, “Pagpareto, piro korang pa ka engaged! Tabangay kang mamoirsa tang pagtaligo!”

²⁵Asing pagaita ni Jesus ang yadi pang mga taw ang pamagsinikad ang agpalenget ong nandia, dayon ang binitalan na tang malain ang ispirito ang ganing, “Yawang dimonioa, agboaten mong bengel may boyon tang taw! Tobolo ong nio, lomboa atan ong molang asia! India ra moman ang magbalik-balik ong nandia!”

²⁶Naginiwik tang dimonio ig pinapeleg-peleg na ta todo-todo tang mola ba-lo limindoa. Ang mola indi rang pisan kakaliek, ang midio ra patay. Animan ganing tang mga taw, “Aroy! Patay da!” ²⁷Piro bindiotan ni Jesus tang kalima tang mola, oman binangon na ig dayon ang kimindeng.

²⁸Paga-led da Jesus ong balay, asing tanira-tanira ra lamang, nane-ma tang mga sinagpan na ong nandia, “Angay yami, indi mapalayas amen tang malain ang ispirito ong molang asi?”

²⁹Ganing si Jesus ang siminabat, “Ang malain ang ispiritong maning atan, indi basta-basta mapalayas mga indi amo mangadi [ig magpaletem.] Asia lamang tang midios.”

Moman sing sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayan na
(*Mateo 17:22-23; Lucas 9:43b-45*)

³⁰Namagalin da Jesus don ig namansita-lib si ong Galilea. Indi galiliag si Jesus ang mata-wanan tang mga taw mga ong aypa tanandia, ³¹tenged ang oras ang asi, pagtoldok tanandia ong mga sinagpan na lamang. Ganing si Jesus ong nira, “Yo, ang Ana ta Taw, traidorono ig yintrigao ong gaem tang mga taw ang yay mamamatay ong yen. Piro mata-lib tang tolong kaldaw maboiong moman.” ³²Indi naintindian tang mga sinagpan na tang mga bitala nang na, piro gengeldan tanirang mane-ma pa ong nandia.

Sinopa tang kaimportantian
(*Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48*)

³³Kiminabot da tanira ong Capernaum. Paga-led nira ong balay, sine-ma ni Jesus tang mga sinagpan na ang ganing, “Onopay agpagdiskosionan mi ong dalan?” ³⁴Piro indi tanira minibek-ibek tenged ang agpagdiskosionan nira mga sinopa ong nira tang kaimportantian. ³⁵Animan kiminarong si Jesus ig pinalenget na tang tampolok may doroang sinagpan na ong nandia ig minaning, “Ang sinopay galiliag ang magimong importanti, kaministiran magpababak ig magsirbi ong tanan.” ³⁶Oman ginoyan na tang tatang mola don ig pina-deng na ong ka-ngan nira. Kineget na tang mola ig minaning ong mga sinagpan na, ³⁷“Ang maski sinopa, mga natetenged ong pagto na ong yen, magrisibi ong tatang mola ang pario ta narin, sia pagrisibi ka ong yen. Ig ang pagrisibi ong yen, belag lamang ta yo tang agrisibien na, kondi asta ang nanobol ong yen.”

Kakampi ta tang belag ta kakontra ta
(*Lucas 9:49-50*)

³⁸Pagatapos, ganing si Juan ong ni Jesus, “Maistro, may inita amen ang tatang taw ang pagpalayas ta mga anday sasayod ang ispirito ig

aggamiten na tang aran mo. Binawalan amen tenged belag ta karomanan ta.”

³⁹Piro ganing si Jesus, “Indi bawalen mi. Tenged ang taw ang pagboat ta milagro ang paggamit tang arano, inding lagi mabitala ta malain kontra ong yen. ⁴⁰Tenged ang taw ang indi kokontra ong yaten, maliag yaning tanandia kakampi ta. ⁴¹Agganingo ong nindio, ang sinopay magtorol ong nindio ta maski tang baso lamang ang wi tenged yamo mga sinagpano,^t ang taw ang asi indi maimong indi balten tang Dios.”

Ang agpagalinan tang pagkatalak

(*Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2*)

⁴²“Piro mga may taw ang magtokso agod magkatalak tang maski tata ong mga molang narin” ang pamagtalig ong yen, mo-ya pa ta-ketan da lamang tang likel na ta mabael ang bato, oman bontogan ong laod.

⁴³Animan mga ang kalima mo tang gagikanan ang yawa pagkatalak, potolon mo! Tenged mas mo-ya pang maski potol tang tambilog ang kalima mo, ma-leda pa ong langit, kaysa komplito tang mga kalima mo piro i-leka ka don ong impirno, ong apoy ang indi enged mapatay-patay.

⁴⁴[Don tang mga kolod ang indi mapatay ang pamangan ong mga taw, ig ang apoy ang indi mapatay-patay.]^v

⁴⁵“Ig mga ang kakay mo ya kay ang pagekel ong nio ang magkatalak, potolon mo! Mo-ya pang maski potol tang tambilog ang kakay mo, basta ma-leda ong langit, kaysa komplito tang mga kakay mo oman i-leka ka ong impirno. ⁴⁶[Don tang mga kolod ang indi mapatay ang pamangan ong mga taw, ig ang apoy ang indi mapatay-patay.]

⁴⁷“Ig mga ang mata mo ya kay ang gagikanan ang yawa pagkatalak, koaten mo! Mo-ya pang maski tambilog lamang tang mata mo, ma-leda pa ong inadian tang Dios, kaysa doroa tang mata mo oman i-leka ka ong impirno. ⁴⁸Don tang mga kolod ang indi mapatay ang pamangan ong mga taw, ig ang apoy ang indi mapatay-patay.

⁴⁹“Kada tata ong mga pamagto ong yen limpioan ta kasin may apoy.” ⁵⁰Mabael tang pakinabang tang kasin. Piro mga manlasay

---

^t **9:41** Ang mga “sinagpan” ni Jesus belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi asta ang domang taw ang pirming pamansitabid ong nandia. Ang bitalang “sinagpan,” mga ong Tagalog yay ang “alagad.” Telekan ka ong Bokabolario. ^u **9:42** Ong bitalang Grigo: “maski tata ong mga gege-ley ang narin.” Maliag yaning, mga mola, obin poidi kang maliag yaning, mga taw ang dibabak ong pama-dek ta doma. ^v **9:44** **9:44, 46** Ang mga birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. ^w **9:49** Ong bitalang Grigo: “Kada tata kasinan ta apoy.” Mga monopa ang pamangan agbetangan ta kasin agod indi malangga, ig ang bolawan agpapanaw ong apoy agod magimong poro, pario ka ta si, ang mga pamagto agpapasaren tang Dios ta mga kaliwagan agod magimong de-dek ig masinlo tang pagto nira.

da, indi ra poiding mapakasin pang moman. Animan ekelan ming pirmi tang kao-yan tang kasin ong kaboi mi agod masinlo tang pagtarabidan mi.”^x

Ang toldok ni Jesus natetenged ong pagberelagen tang magkatawa
(*Mateo 19:1-12; Lucas 16:18*)

10 ¹Nagalin don si Jesus ig napaning ong mga logar ang sakep tang Judea ba-lo loma-ted ong dobali tang soba tang Jordan. Don doro sing mga taw ang namagsimet ong nandia, ig pario tang pirming agboaten na, nagtoldok tanandia ong nira.

²Mandian, may mga Pariseo kang namansipaning don ong ni Jesus para depdepen nira tanandia ong mga pamitala na. Animan sine-ma nira ang ganing, “Mga ong nio, sigon ong Katobolan, agpagnan bato ang belagan tang tatang lali tang katawa na?”

³Binalik ni Jesus ong nira tang te-ma nira, “Onopay tobol ang sindol ni Moises ong nindio natetenged ong pagberelagen tang magkatawa?”

⁴Ganing tanirang siminabat, “Nagpagna si Moises ang belagan tang tatang lali tang katawa na basta oldan na tang babay ta kasolatan bilang ka-telan ang tanandia belagan na ra.”^y

⁵Piro ganing si Jesus, “Tenged lamang matetegat tang mga kolo mi, animan napaoyon da lamang si Moises ang belagan mi tang mga katawa mi. ⁶Piro asing primiro pa, ang pagboat tang Dios tang kalibotan: ‘Ang bindoat nang taw lali may babay. ⁷Tenged tarin, pabelag da tang lali ong mga ginikanan na, oman maga-penan da tanira tang katawa na, ⁸ig magimong tata ra lamang tanira.”^z Ang maliag yaning, belag da tanira ta doroa kondi tata. ⁹Animan ang pinapaga-pen tang Dios indi dapat ang papagbelagen ta taw.”

¹⁰Asing paga-led nira ong balay, nane-ma si ong ni Jesus tang mga sinagpan na natetenged ong inaning nang asi. ¹¹Ganing si Jesus ong nira, “Mga belagan tang lali tang katawa na, oman mangatawa si tanandia ta doma, loloang pangombabay tanandia ig pagkatalak ong dating katawa na. ¹²Ig mga ang babay ya kay magigbelag ong katawa na, oman pakatawa si ka ong doma, pangonlali ka tanandia.”

---

^x **9:50** Ang kasin mabael tang pakinabang na, tenged yay ang pampasabor ig pagpaboay tang pamangan ta. Pario ka ta si, ang pagto ta ong Dios may pakinabang na para ong yaten asta ong masig ka taw ta. Ig mga indi manlasay tang pagto ta, indi maimong indi magimong masinlo tang pagtarabidan ta. Telekan ka ong Mateo 5:13. ^y **10:4** Ang papilis ang maning don, pagpamatod nga ang babay anda enged ay talak na, tenged tanandia indi naglayas ong katawa na, kondi ang katawa na yay ang nagpalayas ong nandia. ^z **10:8** Genesis 2:24

Binindisionan ni Jesus tang mamola

(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

¹³Tatang kaldaw may mga taw ang pamagekel ta mamola ong ni Jesus para pabindisionan nira. Piro sinableng tang mga sinagpan ni Jesus tang mga taw. ¹⁴Asing itaen ni Jesus tang agboaten tang mga sinagpan na, nasilag tanandia ig minaning ong nira, “Pabayan mi lamang ang palenget ong yen tang mga mola. Indi bawalen mi. Tenged ang mga taw ang pario ong mamolang narin, yay ang mabilang ong inadian tang Dios. ¹⁵Tandan mi narin: Ang maski sinopa, mga indi tanandia magpasakep ong gaem tang Dios pario ta tatang mola, asia indi enged tanandia mabilang ong inadian na.” ¹⁶Tapos, dayon ang sinalili ni Jesus tang kada tata ong mga mola, oman binondo na tang kalima na ong kolo nira ig binindisionan.

Ang laling manggaden

(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

¹⁷Asing magalin da rin si Jesus, may tatang taw ang nagsinikad ang agpalenget ong nandia. Liminod ong talongan na ig minaning, “Maistro, yawa mo-yang taw. Onopay masinlong boateno para marisibio tang kaboing anday kataposan?”

¹⁸Ganing si Jesus ang siminabat, “Angay aggozano nio ta mo-ya? Ang Dios lamang tang mo-ya. ¹⁹Gata-wanan mo ra tang ga-tang ong Katobolan: ‘India mamatay ta taw, india mangombabay, india manakaw, india magtistigo ta bo-li, india magdaya, ig galangen mo tang tatay may ang nanay mo.’ ”^a

²⁰Ganing tang lali, “Maistro, ang tanan ang asia agtomaneno ra ka mimpisang ge-leyo pa.”

²¹Pina-dekan ni Jesus tang taw ang asi ig ginegman na. Oman ganing tanandia, “Tanga bagayan da lamang tang korang ong nio. Molika ra, ipabakal mo tang tanan ang pagkabetang mo, oman ang bayad na i-dol mo ong mga malilised. Mga boaten mo sia, magkatinira ta manggad ang tinagana tang Dios don ong langit. Pagatapos, magbalika ig tomabida ong yen.” ²²Piro pagabasi ta si tang lali, pinongawan tanandia ig minolik ang mabelat tang nem na, tenged dorong manggad na.

²³Animan pina-dekan ni Jesus tang mga sinagpan na ig minaning ong nira, “Kaliwag ang ma-led ong inadian tang Dios tang taw ang manggaden!” ²⁴Nangabereng ta mo-ya tang mga sinagpan na ong binitala nang asi. Piro minaning si tanandia, “Mga logodo, doro kaman agkaliwag ang ma-led ong inadian tang Dios. ²⁵Mas madali pa nganing

---

^a 10:19 Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20; Levitico 19:18

tenled tang tatang kamilio ong boloat tang singgoay, kaysa tatang taw ang manggaden ang tenled ong inadian tang Dios.”

²⁶Mas nagdolang tang kabeberengen tang mga sinagpan na, animan namane-ma ang ganing, “Mga maning don, sinopa enged tang malibri?”
²⁷Pina-dekan tanira ni Jesus ig minaning, “Na indi maboat ta taw, piro belag ta maliwag ong Dios. Tenged anday imposibli ong Dios.”

²⁸Minitala si Pedro, “Yami, bino-wanan amen tang tanan para tomabid ong nio.”

²⁹“Ee, kaman,” ganing si Jesus, “ig narin tang matod: Ang sinopay nagbo-wan tang balay na, ang mga logod na, mga ginikanan na, mga ana na obin ang tanek na natetenged ong yen ig ong Mo-yang Balita,
³⁰ang taw ang asi marisibi mandian ong kaboi na tarin ta dorong mga balay, mga logod, mga nanay, mga ana asta tanek. Piro akigan ka tanandia ig paliwagan ta mga taw tenged ong pagto na ong yen. Ig ong dobaling kaboi, oldan ka tanandia ta kaboing anday kataposan.
³¹Yading mga taw ang ganga-kaw mandian ang mangaori ong oring kaldaw. Ig ang mga gangaori mandian yay ang manga-kaw.”

**Ya-long bisis dang sinambit ni Jesus tang natetenged
ong kamatayen na**

(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

³²Mintras papanaw tanirang tatakot ong siodad tang Jerusalem, to-kaw si Jesus ong mga sinagpan na. Agkelban tang mga sinagpan na ig ang mga taw ang dadaton ong orian agpangeldan. Maboay-boay ta ge-ley, pinabelag ta ge-ley ni Jesus tang tampolok may doroang sinagpan na ong mga taw, ig sinaysay na si ong nira tang onopay mainabo ong nandia.
³³Ganing si Jesus, “Tandan mi. Mandian agpaning ita ra ong Jerusalem. Pag kabot ta don, yo, ang Ana ta Taw, traidorono ig yintrigao ong gaem tang mga pangolokolong padi ig ong mga manigtoldok tang Katobolan. Sintinsiano nira ta kamatayen, oman ekelano ong mga belag ta Judio.
³⁴Insoltano nira, olakan, patakan tang palo, ba-lō patayen nira. Piro mata-lib tang tolong kaldaw, maboiong moman.”

Ang pina-dol ni Santiago may ni Juan

(Mateo 20:20-28)

³⁵Napalenget ong ni Jesus si Santiago may si Juan, ang mga ana ni Zebedeo, ig minaning tanira, “Maistro, may pa-dolon amen din ong nio.”

³⁶Ganing si Jesus, “Onopa si?”

³⁷Ganing tanirang siminabat, “Ang galiagan amen, mga maggaema ra ngani ong niong inadian, yami kay tang pakarongon mo ong tepad mo, ang tata ong to, ig ang tata ong wala.”

³⁸Piro ganing si Jesus ong nira, “Indi gata-wanan mi mga onopa tang agpa-dolon mi. Onopa, māgoanta mi tang kaliwagan ang mapasarano? Māgoanta mi ka tang kamatayen ang pario tang mapasarano?”^b

³⁹“Ee, māgoanta amen,” tang sabat nira.

Ig ganing si Jesus, “Ang kaliwagan ang agoantaeno, agoantaen mi ka kaman. Ig mapasaran mi ka tang kamatayen ang mapasarano.”^c ⁴⁰Piro mga natetenged ong sinopay komarong ong yen ang to ig ong walao, belag ta yo tang maning mga sinopa. Tened ang mga logar ang agpa-dolon mi, natagana rang lagi ong mga taw ang pinilik da tang Tatayo.”

⁴¹Asing mata-wanan tang tampolok ang aroman nira mga onopa tang agpa-dolon da Santiago may ni Juan, namaglain tang nem nira. ⁴²Animan ginoyan tanirang tanan ni Jesus ang palenget ig minaning, “Gata-wanan mi ra ka, ang mga aggilalaen ang pangolokolo tarin ong kalibotan, pamagadi-adi ong mga sinakepan nira. Ig ang mga alalawig ta katengdanan, agdegdegen nira tang mga tawan nira. ⁴³Piro indi amo magogali ta maning ta sia. Ang sinopa ong nindio tang galiliag ang mangolokolo, dapat magimong torobolon ong tanan. ⁴⁴Ig ang galiliag ang magimong alawig, kaministiran magpababak ig magsirbi ong mga aroman na. ⁴⁵Tened maski yo, ang Ana ta Taw, indio napaning tarin para magpasirbio kondi para magsirbio ig i-dolo tang yen ang kaboi agod yading taw tang magawad ong mga kasalanan nira.”

Pinao-ya ni Jesus tang boray ang si Bartimeo

(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

⁴⁶Namana-loy si Jesus may ang mga sinagpan na ong lansangan tang Jerico, ig asing pagalin nira don, dorong taw tang namansitabid ong nira. May nata-liban nirang tatang boray ang lolopa-pak ong binit tang dalan ang pagpalimos. Ang aran na si Bartimeo, ang ana ni Timeo. ⁴⁷Asing pagabasi nang si Jesus ang taga Nazaret tang tata-lib, dayon tanandiang miniteg ang ganing, “Jesus, Inampo ni David!^d Mate-beka ong yen!”

⁴⁸Sinambleng tanandia tang mga taw ang magipes. Piro mas sinodoan na pa enged tang iteg na ang ganing, “Inampo ni David! Mate-beka ong yen!”

⁴⁹Siminareng si Jesus ig minaning ong mga taw, “Papaningen mi tani ong yen.”

Ig ginoyan nira tang boray ang ganing, “Papoinsaen mo tang nem mo! Kendenga ra, aggoyana nandia!”

^b **10:38** Ong bitalang Grigo: “Masarang among manginem tang teled tang kopang inemeno? Masarang amo kang boniagan pario tang pagboniag ang mapasarano?”

^c **10:39** Ong bitalang Grigo: “Manginem amo ka kaman tang teled tang kopang inemeno. Ig boniagan amo ka pario tang pagboniag ang mapasarano.” ^d **10:47** “Inampo ni David” tang titolo tang Cristo. Sigon ong sinolat tang mga propita tang mga Judio asing tokaw, ang Cristo magalin ong dogo tang Ading si David. Telekan ka ong Bokabolario.

⁵⁰Pagabasi lamang ta asi ni Bartimeo, pinlek nang lagi tang agkopoton na, limino-to pang kimindeng ig napalenget ong ni Jesus. Ganing si Jesus, ⁵¹“Onopa tang galiliagan mong boateno ong nio?”

“Magino, galiliago rin ang maita!” tang sabat na.

⁵²Ig ganing si Jesus ong nandia, “Ala, molika ra. Ang pagtalig mo tang nagpao-ya ong nio.” Ig lagi-lagi naita ra si Bartimeo. Oman dayon ang siminabid ong da Jesus ong pagpanaw nira.

Ang pagteled ni Jesus ong Jerusalem

(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

11 ¹Asing alenget da tanira ong Jerusalem, ig gingabot pa lamang ong mga bario tang Betfage may Betania, ong Bokid tang Kaoliboan,^e pina-kaw ni Jesus tang doroang mga sinagpan na. ²Ganing tanandia ong nira, “Paning amo don ong dadaton ang bario. Ong pagteled mi, asia itaen ming lagi don tang tatang asnong agkeke-ked. Ang asnong asi mola pa, indi pa gatayan ta taw. Obaden mi ig e-lan mi tarin ong yen. ³Mga may mane-ma ong nindio ang angay aggobaden mi, aningen mi lamang, ‘Na kaministiran tang Gino. Mga matapos ipabalik na kang lagi tarin.’ ”

⁴Animan namampanaw da tang doroang sinagpan na ig kinabotan ka kaman nira tang asno don ong binit tang dalan, ang agkeke-ked ong loa tang porta tang tatang balay. Asing aggobaden da nira, ⁵sine-ma tanira tang mga taw ang pamansi-deng don, “Hoy! Angay aggobaden mi sia?”

⁶Siminabat tang doroa pario ka tang toyon ong nira ni Jesus. Animan pinekel ang lagi ong nira. ⁷Ingkelan nira ong ni Jesus tang asno ig matapos ang dinamdaman nira tang boko-boko na tang mga ge-leb nirang lambong, siminay da si Jesus. ⁸Yadi kang mga taw ang namaglatag tang mga lambong nira ong dalan para panawan na. Ang doma, namamotol tang mga kapotan ta ayong marabong tang daon na oman linatag ka ong dalan bilang padengeg ong ni Jesus pario ta tatang adi. ⁹Ang mga taw ong tokawan ni Jesus asta ang mga taw ang pamansidaton ong nandia, sigi tang initeg nira ang ganing, “Hosanna!^f Dayawen tang kiminabot mandian ang sinobol tang Dios! ¹⁰Bindisionan tang Dios tang inadian tang yaten ang kamepet-mepetan ang si David ang boaten sing oman. Dayawen tang Dios ong kalawig-lawigan ang langit!”

¹¹Pagakabot nira don ong Jerusalem, napaning si Jesus ong Timplo. Siminled ig naglibot ang nanelek-telek ong tanan ang mga bagay don. Oman limindoa tanandia ig tenged galabi ra, nagbalik da ong Betania, aroman na tang tampolok may doroang mga apostolis na.

^e 11:1 Ang borak tang ayong “olibo” magang borak ta sirgoilas. ^f 11:9 “Hosanna” ay bitalang Aramaico asta bitalang Grigo. Mga ong bitalang Agutaynen, “Biba!” Ig mga ong Tagalog, “Mabuhay!”

Sinompa ni Jesus tang papa ta ayong igos
(*Mateo 21:18-19*)

¹²Pagaramal, pagapagalin nira ong Betania pabalik si ong Jerusalem, linetem da si Jesus. ¹³May natorongan nang tang papang ayong igos^g ang dorog karabong. Animan pinanangan na ig sinelekan mga may borak nang poiding alapen. Piro andang pisan ay inita nang borak na, kondi poros lamang mga daon, tenged belag pa ta timpo na. ¹⁴Animan minaning si Jesus ong ayong asi, “Mimpisa mandian, india ra enged mamorak!” Ig ang binitala nang na naba-yan tang mga sinagpan na.

Pinalayas ni Jesus tang mga pamagpabakal don ong Timplo
(*Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22*)

¹⁵Pagakabot nira ong Jerusalem, siminled sing oman si Jesus ong Timplo. Pinalayas na tang tanan ang pamagpabakal ta mga ayep ang ig saragda don ig ang mga pamamakal. Pinampakalintoad na tang mga lamisan tang mamanigbailo ta koarta asta ang mga kalarongan tang mga pamagpabakal ta mga marapating igborolontad.^h ¹⁶Binawal na ka ang toma-lib ong teled tang Timplo tang maski sinopay pagekel ta mga tinda. ¹⁷Pagatapos, nagtoldok tanandia ong mga taw don ang ganing, “Ga-tang ong Sagradong Kasolatan, ang balay tang Dios goyan ta logar ang parangadian para ong tanan ang mga nasion.ⁱ Piro yamo, bindoat mi rang paragsimetan ta mga takawan!”^j

¹⁸Nabalitan tang mga manigtoldok tang Katobolan asta ang mga pangolokolo ong mga padi tang bindoat ni Jesus ong teled tang Timplo. Animan mimpisa don, pamagdilem da tanira ta midios agod mapapatay nira si Jesus, tenged aggeldan tanira ong nandia komo ang tanan ang mga taw agsinloan ta mo-ya ong mga agtotoldok na.

¹⁹Ig asing galikarem da, si Jesus may ang mga sinagpan na namansiloa si don ong siodad.

Ang adal ang nagalin ong papa tang igos ang nalanet
(*Mateo 21:20-22*)

²⁰Pagaramal, asing pamagbalik si tanira ong siodad, nata-liban si nira tang papa tang ayong igos. Lanet da magalin ong daon na sa-sad ong lamot na. ²¹Nademdeman ni Pedro tang binitala ni Jesus ong ayo,

---

^g 11:13 Ang borak tang papa tang “igos” magang pasas piro mas mabael. ^h 11:15 Asing tokaw, ang mga Judio pamagbolontad ong Dios ta mga ayep sigon ong Katobolan para ong mga kasalanan nira. Animan don ong Timplo may mga taw ang pamagpabakal ta mga ayep ang ig saragda, piro ang doma ong nira pamagdaya ong mga taw, tenged agpamalen nira tang mga agpabakal nirang asi. ⁱ 11:17 Isaias 56:7 ^j 11:17 Jeremias 7:11

animan minaning tanandia, “Magino, way! Pa-dekan mo tang ayong sinompa mo! Patay da!”

²²Ganing si Jesus ong nira, “Magparet ig magtalog amo ong Dios. ²³Ong kamatodan, mga magparet amo ang de-dek ong popotokon mi ang mainabo tang yaning mi, ig indi amo magdoadoa, poidi amo rang maning ong bokid ang asi, ‘Magalina atan ig loma-teda don ong talsi!’ ig sia boaten ka enged tang Dios para ong nindio. ²⁴Animan agganingo ong nindio, maski onopay agpa-dolon mi ong pagpangadi mi, magparet among narisibi mi ra si, ig sia marisibi mi ka enged. ²⁵Ig mga pangadi amo, patawaden mi kang lagi tang maski sinopay galainan tang nem mi, agod ang mga talak mi patawaden ka tang Dios ang Tatay mi ong langit. ²⁶[Mga indi amo magpatawad tang masig ka taw mi, indi amo ka patawaden tang Tatay mi ong langit.]^k”

Ang te-ma mga ong aypa nagalin tang podir ni Jesus
(*Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8*)

²⁷Pagakabot da Jesus ong Jerusalem, nagbalik si tanira ong Timplo. Mintras pagpanaw-panaw si Jesus don ong teled tang solar tang Timplo, pinalengetan tanandia tang mga pangolokolong padi may ang mga manigtoldok tang Katobolan, aroman ka nira tang mga mepet tang banoa. ²⁸Ganing tanira ong ni Jesus, “Aningen mo ong yamen onopay podir mong magboat tang mga bagay ang na tarin ong Timplo. Sinopa tang nagtorol ong nio tang podir ang asia?”

²⁹Ganing si Jesus ang siminabat, “Te-maen amo ka yen. Sabateno kang lagi nindio, ba-lo amo begen ta mga ong aripa nagalin tang podiro para magboat tang mga bagay ang na. ³⁰Nani tang te-mao: Ong aypa nagalin tang podir ni Juan para magboniag? Ong Dios obin ong taw? Abir, sabateno nindio!”

³¹Namagampang-ampang tanira mga onopay isabat nira. Ganing tanira, “Mga aningen ta ‘nagalin ong Dios,’ maning ka tanandia ong yaten ‘Oman, angay indi amo namagparet ong ni Juan?’ ³²Piro mga maning ita ‘nagalin ong taw,’ monora bato?” Maning ta si tang isip nira tenged gengeldan tanira ang itaben onoray boaten tang mga taw ong nira, tenged si Juan aggilalaen tang mga taw ang matod ang propita. ³³Animan siminabat lamang tanira ang ganing, “Indi ami gatako.”

Ig ganing si Jesus ong nira, “Mga maning don, indio ka magbeg ong nindio mga ong aripa pagalin tang yen ang podir ang magboat tang mga bagay ang na.”

Ang palimbawa natetenged ong kaobasan may ang mga agsador
(*Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19*)

12 ¹Nagpadayon ang nagistoria si Jesus ong nira piro poros lamang ong mga palimbawa. Ganing tanandia, “May tatang

^k 11:26 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

taw ang nagloak ta mga obas ong tanek na, oman pinakodal na. Nagpaboat ta mabael ang boloat ong mabael ang bato ang boaten ang palagremekan tang mga obas.¹ Nagpa-deng ka ta alawig ang balay-balay ang paragbantayan. Pagatapos, inintriga na tang kaobasan na ong mga agsador na, ba-lo tanandia nagbiahi ong alawid ang logar.

²“Asing timpo rang igparangalap, sinobol na tang tatang torobolon na para mangomit tang parti na. ³Piro pagkabot don, binogbog tang mga agsador tang torobolon ang asi ig pinaolik nirang anday ekel na. ⁴Oman nanobol si tang may nandia ong tata pang torobolon na. Piro ang torobolon ang na, pino-pok nira tang kolo na ig naigadan asta pinaeyak. ⁵Mandian, nanobol si tang may nandia tang tata pa enged ang torobolon na, piro na pinatay nira. Yadi pang mga torobolon ang sinobol tang may nandia, piro maning ka don tang bindoat tang mga agsador ong nira. Ang doma pinamalo, ang doma pinamatay.

⁶“Tang taw da lamang tang gabo-wan don ang poiding papaningen na ong mga agsador. Na ang ana na ra mismong agmalen na ta mo-ya. Ig asing ori ra, ya ray ang sinobol na tenged ganing tanandia ong sadili na, ‘Indi maimong indi galangen nira tang anao.’

⁷“Piro asing itaen tang mga agsador tang ana nang gingabot da, ganing tanirang namagampang-ampang, ‘Asia ra tang manonobli! Patayen ta tanandia agod magimong yaten da tang kaobasan ang na.’ ⁸Ig dayon ang laging pinatay nira, ba-lo pinlek nira ong loa tang kaobasan.

⁹“Mandian,” ganing si Jesus, “onopa bato tang boaten tang may nandia tang kaobasan? Ang boaten na, molik tanandia ig pamatayen na ka tang mga agsador ang asi! Oman yintriga na si ong doma tang kaobasan na. ¹⁰Onopa? Indi gabasa mi tang ga-tang ong Sagradong Kasolatan ang ganing,

‘Ang batong pinlek tang mga manigpa-deng tang balay,

Yay ang ginamit tang Dios ig nagimong kaimportantian ong tanan ang batong pagpabaked tang balay.

¹¹ Ang Dios tang nagboat ta na,

Ig makabebereng ang enged ong pama-dek ta!’ ”^m

¹²Naintindian tang mga pangolokolong Judio ang tanira tang agpataman ni Jesus ong palimbawang asi. Animan gangaliliag da rin ang depen nira, piro gengeldan ong mga taw. Animan pinabayan da lamang nira si Jesus ig namagalin da.

---

¹ 12:1 Ang mga “obas,” mga ong English yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Don ong mabael ang bato ang palagremekan, aggieken tang mga taw tang mga obas para matalog tang wi na agod boaten ang bino. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Bino.” ^m 12:11 Salmo 118:22-23

Ang te-ma natetenged ong pagbayad ta bois

(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

¹³Oman, may mga Pariseo ig mga tawan ni Herodes ang sinobol don ong ni Jesus para depdepen nira tanandia ong mga pamitala na. ¹⁴Pagakabot nira don, ganing tanira, “Maistro, gata-wanan amen yawa india pagbo-li, ig pario tang pagpama-dek mo ong tanan. India pagpaekel-ekel ong kaliagan ta taw maski sinopa tanira, kondi agtotoldok mo lamang tang kamatodan natetenged ong kaliliagan tang Dios ang boaten ta mga taw. Animan mga ong nio, sigon ong Katobolan ta, tama ka bato ang itang mga Judio magbayad ta bois ong Adi tang Roma?” Dapat ang magbayad ita obin indi?”

¹⁵Piro gata-wanan ni Jesus nga ang te-ma nirang asi belag ta matod ang te-ma. Animan ganing ong nira, “Angay agsobokano nindiong depdepen ong te-ma ming asia? Abir, ipaita mi ong yen tang tanga koartan, telekano.”

¹⁶Ig dinawatan ka nira. “Ninopang itsora na ig ninopang aran tang nasolat tarin?” tang te-ma ni Jesus.

“Ang Adi tang Roma,” tang sabat nira.

¹⁷Ig ganing si Jesus, “Mga maning don, i-dol mi ong adi tang para ong adi, ig i-dol mi ong Dios tang para ong Dios.” Pagabasi nira ta si, pisan tanirang nangabereng ong nandia.

Ang te-ma natetenged ong moman ang pagaboi tang mga patay

(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

¹⁸Oman may atan kang mga Saduseo ang namampaning ong ni Jesus para mane-ma. Tanira tatang sikta tang mga Judio ang indi pamagparet ang maboing moman tang mga patay. ¹⁹Ganing tanira ong ni Jesus, “Maistro, may tobol ang sinolat ni Moises para ong yaten ang ganing, mga mapatay tang lali ang anday ana nira tang katawa na, ang logod tang lali dapat katawaen na tang babay ang asing nabalo, agod magkatinir tanira ta ana para ong laling napatay.^o ²⁰Mandian, may pitong mamaglogod ang poros lali. Nangatawa tang kakan ig napatay ang anday ana nira. ²¹Oman ang yadoang logod nangatawa ong babay ang nabalo, piro napatay si kang anday ana nira. Maning ka ta si tang nainabo ong ya-lo, sa-sad ong yapito. ²²Ang pitong mamaglogod, napangatawa ong babay ig poros nangapatay ang anday ana nira. Asing ori ra, ang babay napatay ka. ²³Mandian, ong oring kaldaw, mga boien ang moman tang mga patay, sinopa ong nirang pito tang magimo sing katawa tang babay? Tened tanirang tanan nagimong katawa na.”

ⁿ **12:14** Ang “Adi tang Roma” aggoyan ta “Emperador” mga ong Tagalog. ^o **12:19** Ang tobol ang na mabasa ta ong Deuteronomio 25:5-6.

²⁴Ganing si Jesus ang siminabat, “Doro amo ka kamali! Gata-wanan mi mga angay? Tenged indi amo gangaintindi tang ga-tang ong Sagradong Kasolatan. Ig indi amo ka gangaintindi mga monopa kamakagagaem tang Dios. ²⁵Tenged ong kaldaw ang boien ang moman tang mga patay, indi ra tanira mamagkaratawan tenged pario ra tanira ong mga anghil ong langit. ²⁶Ig mga natetenged ka ong pagboing oman ong mga patay, midio indi enged gabasa mi ong libro ni Moises tang istoriang natetenged ong dibabak ang papa ta ayo. Maning ta na tang inaning tang Dios ong ni Moises ang sinolat na: ‘Yo tang Dios ni Abraham, ni Isaac, ig ni Jacob.’^p ²⁷Piro ang Dios, belag ta Dios tang mga patay. Tanandia Dios tang mga boi. Animan mali enged tang aggisipen ming indi moman ang maboi tang mga patay!”

Ang tobol ang kaimportantian ong tanan

(*Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28*)

²⁸May don kang tatang manigtoldok tang Katobolan ni Moises ang naba-yan na si Jesus may ang mga Saduseo ang pamagdiskosionan. Napanaidan nang maosay si Jesus ong pagsarabaten na ong nira, animan napalenget ong ni Jesus ig nane-ma, “Ong tanan ang Katobolan, aypa tang kaimportantian?”

²⁹Ganing si Jesus ang siminabat, “Na tang kaimportantian ong tanan ang tobol ang sinolat ni Moises: ‘Pama-yan mi, yamong mga inampo ni Israel! Ang Ampoan tang Dios, tanandia lamang tang Dios. ³⁰Animan gegman mo tang Ampoan mong Dios ang de-dek ong popotokon mo, bogos ong nem mo, bogos ong kinaisipan mo, ig bogos ong poirsa mo.’^q ³¹Ang yadoang kaimportantian ang tobol ay na: ‘Gegman mo tang masig ka taw mo’ pario tang paggegma mo ong sadili mo.’^s Anda ray domang tobol ang mas importanti pa ong doroang na.”

³²Ganing tang manigtoldok tang Katobolan, “Tama tang sabat mo, Maistro. Matod kaman tang inaning mong tambilog lamang tang Dios. ³³Ig dapat kaman ang gegman ta tanandia ang de-dek ong popotokon ta, bogos ong kinaisipan ta, ig bogos ong poirsa ta. Ig gegman ta ka tang masig ka taw ta pario tang paggegma ta ong sadili ta. Mas importanti pa nganing magtoman ita ong doroang tobol ang na kaysa magtorol ita ta mga ayep ang sirokon ong altar bilang sagda ong Dios, may ang doma pang klasi ta bolontad.”

³⁴Napanaidan ni Jesus ang maosay tang sabat tang manigtoldok ang asi, animan ganing tanandia, “Alengeta rang mabilang ong inadian tang Dios.” Ig mimpisa don, anda ray mangas ang mane-ma pa ong ni Jesus.

---

^p **12:26** Na tang inaning tang Dios ong ni Moises asing naboay dang napatay da Abraham, Isaac, ig Jacob. Animan narin pagpamatod nga ang mga patay agboien ang oman. Mabasa ta narin ong Exodo 3:6. ^q **12:30** Deuteronomio 6:4-5 ^r **12:31** “masig ka taw mo.” Mga ong bitalang Grigo: kamalay mo ^s **12:31** Levitico 19:18

Ang maliag yaning tang titolong “Inampo ni David”

(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

³⁵Mintras pagtoldok si Jesus ong Timplo, ganing tanandiang nane-ma, “Monopa maning tang mga manigtoldok tang Katobolan nga ang Cristo^t Inampo ni Ading David? ³⁶Si David mismo tang naganing ta na, asing ginaeman tang Ispirito Santo:

‘Ganing tang Ginong Dios ong yen ang Gino:

Komaronga ong yen ang to,

asta ra lamang pasokono ong nio tang tanan ang kasoay mo.’^u

³⁷Mandian, mga ‘Gino’ tang ginoy ni David ong Cristo, monopa maning ta ang tanandia inampo ni David?’^v

Dorong mga taw don ig pisan ang gambengan tanirang pamamasi ong ni Jesus.

Magandam ong mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises

(Mateo 23:1-36; Lucas 20:45-47)

³⁸Ganing pa si Jesus ong pagtoldok na ong nira, “Magandam amo ong mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises. Dorong kalipay nirang magpanaw-panaw ang paglambong ta marimaboat. Ig dorong kang kaliliag nirang salodoan tang mga taw ong plasa. ³⁹Mga ong simban ig ong mga kombida, ang kaliliagan nira, komarong ong masisinlong kalarongan ang para ong mga importanting taw. ⁴⁰Agkalawen nira tang mga pagkabetang tang mga babay ang balo, asta ang balay nira. Oman pamagpaita-ita ang tanira moro-ya ong pagpangadi nira ta dorog kaboat ong talongan tang mga taw. Animan magimong mas mabelat pa tang silot ong nira!”

Ang bolontad tang babay ang balo

(Lucas 21:1-4)

⁴¹Asing don pa si Jesus ong Timplo, kiminarong tanandia ong toga tang mga beretangan ang agbo-logan ta koarta. Agpanaidan na tang mga taw ang pamagbo-log tang mga bolontad nira. Yading mga manggaden ang pamagbo-log ta dorong koarta. ⁴²Maboay-boay ta ge-ley, may siminled ang tatang babay ang balo ang dorog kalised, ig nagbolontad

---

^t 12:35 “Cristo.” Mga ong bitalang Hebreo, “Mesiyas.” Ang bitalang “Cristo” tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. ^u 12:36 Salmo 110:1

^v 12:37 Sigon ong sinolat tang mga propita asta ang nasolat ka ong Mateo 1:6-16, ang Cristo nagalin ong dogo ni David, animan tanandia inampo ka kaman ni David. Piro belag lamang tanandia ta taw kondi tanandia Dios mismo. Animan tama tang goy ni David ong nandia ang ganing “yen ang Gino.” Telekan ka ong Bokabolario, ong “Inampo ni David.”

ta doroang sinsilio bali tang piso. ⁴³Oman ginoyan ni Jesus tang mga sinagpan na ig minaning ong nira, “Ong kamatodan, ang babay ang asia tang nagbolontad ta mas mabael pa ong nirang tanan. ⁴⁴Tenged tanira, ang sindol nira ang gasobra ra lamang ong kaministiran nira. Piro ang balong na, maski malised lamang, sindol na pa tang tanan ang para ong pangaboian na.”

Natetenged ong pagdistroso tang Timplo

(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)

13 ¹Asing loloa ra da Jesus ong Timplo, ganing ong nandia tang tata ong mga sinagpan na, “Maistro, way, pa-dekan mo! Kababael tang mga batong ginamit ong Timplo ig kasisinlong pa-dekan, asta ang domang mga pina-deng atan.” ²Ganing si Jesus ong nira, “Gitaen ta ka kaman tang Timplo ang nang doro kabael. Piro komabot tang kaldaw ang anda engaged ay mabo-wan ong mga batong pamagtara-paw ta-pawan ang asia. Mangapegnak ang tanan!”^w

Ang kaliwagan ang komabot

(Mateo 24:3-14; Lucas 21:7-19)

³Mintras kakarong don si Jesus ong Bokid tang Kaoliboan ang tatalonga ong Timplo, namampalengget ong nandia da Pedro, Santiago, Juan may si Andres. Namane-ma tanira ang anday gabasi. ⁴Ganing tanira, “Tanopa mainabo tang inaning mong mapegnak tang Timplo, ig onopay mga pasinial mga alengget dang mainabo tang mga bagay ang asia?”

⁵Siminabat si Jesus ang ganing, “Magandam amo agod indi amo maloko ta maski sinopa. ⁶Tenged yading mamansikabot ang magekel tang arano, ig kada tata magpailala ang tanira ono tang Cristo. Ig dorong maloko nira. ⁷Animan indi amo mangelba mga mabasi amo ta pamaggiran ong alengget, ig mga mabalita amo kang may gira ono ong domang banoa. Ang mga bagay ang na kaministiran ang mainabo ka engaged, piro belag pa ta sia tang kataposan tang kalibotan. ⁸Mamaggiran tang mga nasion ig mamagkorontran tang mga inadian. Manlinog ong sari-saring mga logar ig magkatinir ta grabing letem. Piro ang tanan ang narin, impisa pa lamang tang kaliwagan ang komabot, pario ong tatang babay ang palanganaen ang ba-lo pa lamang pagpasit.

⁹“Animan andaman mi tang sadili mi, tenged depen amo ig e-lan ong korti, oman pamalon amo ong simban tang mga Judio. Ig natetenged ka

---

^w **13:2** Narin pinatako rang lagi ni Jesus nga ang Timplo tang mga Judio pegnaken ono ong parakaboton. Ig ya ray asi tang nainabo asing takon ang 70 A.D. Tenged sinled tang mga taga Roma tang siodad tang Jerusalem asing namaggiran tanira tang mga taga Israel, ig dinistroso kaman nira tang Timplo.

ong pagto mi ong yen, patalongaen amo ka nira ong mga gobirnadador ig ong mga adi. Ig don ya ray ang oras ang mapagpamatod amo ong nira tang natetenged ong yen. ¹⁰Tenged ba-lo komabot tang kataposan tang kalibotan, ang Mo-yang Balita kaministiran mapatako ong tanan ang mga nasion. ¹¹Mga depen amo ra ngani ig patalongaen amo ra ong mga osgado, indi amo magpalibeg tang mga kolo mi mga onopay isabat mi. Tenged ong oras ang asi, oldan amo tang isabat mi. Tenged ang ibitala mi indi magalin ong sadiling isip mi. Sia magalin ong Ispirito tang Dios. ¹²Ong mga kaldaw ang asi, ang mga taw traidoron nira tang maski sadiling logod nira ig yintriga ong osgado para ipapatay. Ig ya kay boaten tang mga tatay ong mga ana nira, asta ang mga ana batokan ka nira tang mga ginikanan nira ig ipapatay. ¹³Ig yamo, asilagan amo tang tanan tenged ong pagto mi ong yen. Piro ang magagoanta ig magpadayon ang magtoman ong yen asta matapos tang tanan ang kaliwagan, tanandia yay ang malibri.”

Ang Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong Dios

(Mateo 24:15-28; Lucas 21:20-24)

¹⁴Ganing pa si Jesus, “Komabot tang kaldaw ang itaen mi tang aggyon ta Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong Dios^x ang kedeng da ong logar ang belag ta dapat ang don tanandia. (Yamong mga pamagbasa, intindien mi ta mo-ya tang maliag yaning ta na.) Mga itaen mi ra sia, ang mga taw ang pamansistar tarin ong Judea, kaministiran ang mamanikad dang lagi ong kabobokidan. ¹⁵Ang taw ang don ong loa tang balay na, dapat indi ra magpawat ang tenled pa ong balay para mangomit ta ekelan na. ¹⁶Ya ka mga may taw don ong bokid, dapat indi ra ka molik para mangomit tang takol na. ¹⁷Ong mga kaldaw ang asi, kailo ka tang pamagabdet asta ang mga pamagpatiti! ¹⁸Magampo amo ong Dios ang balampa indi māton ong timpong malamig tang mga bagay ang na. ¹⁹Tenged ong mga kaldaw ang asi, ang mga taw mapasara ta sobrang kaliwagan. Mimpisa asing bindoat tang Dios tang kalibotan, anda pang pisan ay nainabo ang pario ong kaliwagan ang na. Ig anda ra kay mainabo pang pario ta sia asta tanopa. ²⁰Ong matod, mga indi rin padipoton tang Dios tang timpong asi ta kaliwagan, anda enged ay mabowan maski tanga tawan. Piro tenged ong mabael ang kate-bek na ong mga taw ang pinilik na, padipoton tang Dios tang timpong asi.

---

^x **13:14** Ang mga bitalang “Ang Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong Dios” ay nagalin ong Daniel 9:27, 11:31 ig 12:11. Sigon ong doma, ang agganingen tarin yay ang tatang dios-diosan ang bintang ni Aristocus Epiphanes ong teled tang primirong Timplo tang mga Israelita don ong Jerusalem asing 168 B.C. Piro sigon ong doma, ang maliag yaning ni Jesus tarin yay ang bindoat tang mga taga Roma asing 70 A.D., asing linangga nira tang ba-long Timplo. Ig sigon ka ong doma, ang agganingen tarin ang Maniglangga, yay ang kontra-Cristo ang komabot pa, ba-lo magbalik si Jesu-Cristo ong kalibotan.

21 “Ong mga kaldaw ang asi, mga may maganing ong nindio ang, ‘Asia ra tang Cristo!’ obin may maning, ‘Way, asia kal!’ indi amo magparet. 22 Tened may mamansiloa atan ang mga taw ang maganing tanira ono tang Cristo, ig may atan kang maganing tanira ono propita ang sinobol tang Dios. Magpaita tanira ta mga milagro ig makabebereng ang mga bagay ong kaliliagan nirang maloko tang mga taw, mga poidi lamang asta ang mga pinilik tang Dios. 23 Animan tandan mi na! Agbebego rang lagi tang mga bagay ang na mintras indi pa gainabo.”

Ang pagbalik ni Jesus ong kalibotan

(Mateo 24:29-31; Lucas 21:25-28)

24 Ganing pa si Jesus, “Matapos lamang tang sobrang kaliwagan ong timpong asi, mangi-lep tang kaldaw ig ang bolan indi ra mangayag. 25 Mangabo-log tang mga bitokon ig pakedegen tang tanan ang aggitaen ong langit. 26 Ig yo, ang Ana ta Taw, itaeno ang tatabid ong mga onom ang pabalik ong kalibotan, ang pagekelo tang makabebereng ang gaem ig kadenggan. 27 Oman tobolono ra tang yen ang mga anghil ang magsimet da tang tanan ang taw ang piniliko, magalin ong tanan ang parti tang kalibotan.”

Ang adal ang nagalin ong papa tang igos

(Mateo 24:32-35; Lucas 21:29-33)

28 “Intindien mi tang adal ang nagalin ong papa tang igos: Mga itaen mi ra ngani narin ang pangolbot da, gata-wanan ming alenget da tang koarisma. 29 Pario ka ta si, mga itaen mi ra nganing gainabo ra tang mga bagay ang inaningo ra ong nindio, mata-wanan ming indi ra maboay, komabot da tang timpong asi ig madalio rang magbalik. 30 Tandan mi: May doma ong mga taw ang gangaboi mandian ang kabotan pa nira tang mga bagay ang nang mainabo. 31 Malipat tang langit may ang tanek, piro ang yen ang mga bitala magpadayon ang anday kataposan.”

Anday gatako mga tanopa magbalik si Jesus

(Mateo 24:36-44)

32 “Piro anday taw ang gatako mga tanopa komabot tang kaldaw ang asi obin oras. Maski ang mga anghil ong langit, maski yo, ang Ana mismo tang Dios, indio ka gatako. Ang Dios ang Tatay lamang tang gatako ta sia. 33 Animan magimong listo amo ig pirming simpan, tened indi amo gatako mga tanopa komabot tang oras ang asi. 34 Ang kalimbawan ta na pario ka asing nagbiahi tang tatang taw ong alawid ang logar. Ba-lo tanandia nagalin, inintriga na tang balay na ong mga torobolon na, ig kada tata ong nira sindolan na ta sadiling orobraen na. Ig ang manigbantay ong porta inordinan na kang pirming listo ong pagbalik na. 35 Animan kaministiran

maning amo ka ta sia. Magbantay among pirmi, tenged indi amo gatako mga tanopa magbalik tang Gino mi. Itaben komabot tanandia ong alikarem, obin ong tenganan, ong garamal, obin ong damal-damal. ³⁶Ig mga golpi tanandiang komabot, dapat indi amo kabotan na ang gapoyat. ³⁷Ang agganingo ong nindio, agganingo ong tanan: Magimong listo among pirmi!”

Plano para patayen si Jesus

(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

14 ¹Doroa ra lamang kaldaw, Pista ra tang Pagta-lib tang Anghil^y may ang Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na. Ang mga pangolokolo ong mga padi may ang mga manigtoldok tang Katobolan, pirming pamagisip ta midios para madep nira si Jesus ong talok, oman ipapatay. ²Ganing tanira, “Indi itōn ta ong kasagsagan tang pista, itaben magkagolo tang mga taw.”

Bino-bokan ta pabanglo si Jesus

(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

³Mandian, asing don si Jesus ong bario tang Betania ang pamangan ong balay ni Simon ang dating liproso, may tatang babay ang kiminabot. May agekelan nang tereldan ang boat ong batong midio marmol. Ang teled na ay pabanglo ang dorog kamal ang aggoyan ta nardo ig andang pisan ay sampora na. Pintek tang babay tang likel tang tereldan ig bino-bok na tang pabanglo ong kolo ni Jesus. ⁴Asing itaen tang domang mga taw don, pinangerepan tanira ig namagmoro-moro ang ganing, “Aroy! Arangan da tang pabanglong asia! ⁵Mga pinabakal pa sia, ang bayad na sobra pa rin ong sol ta tang taw ong teled ta magpatakon,^z ig sia malimos pa rin ong mga malilised.” Oman binasol nira tang babay.

⁶Piro ganing si Jesus ong nira, “Angay pagpalabet amo ong babay ang na? Pabayan mi lamang. Ang bindoat nang na ong yen doro kasinlo. ⁷Ang mga malilised pirming ka-pen mi ig poidi pang matabangan mi. Piro yo, indio ra maka-pen mi ong maboay ang timpo. ⁸Ang babay ang na bindoat na tang kasinloan ang nasarangan na. Anda pa ngani, bino-bokano ra nandia ta pabanglo agod magimong simpan da tang sinangonio mga ilbengo ra. ⁹Agganingo ong nindio, maski ong aripa ipatako tang Mo-yang Balita tarin ong bilog ang kalibotan, ang bindoat tang babay ang na ong yen magapil ka enged bilang pagdemdem ong nandia.”

---

^y 14:1 Ang “Pista tang Pagta-lib tang Anghil” mga ong bitalang Grigo yay ang “Paskoa.” Na belag ta pario ong agganingen ang “Paskoa” mandian. Ang pistang narin agsilibraen tang mga Judio takon-takon bilang pagdemdem nira ong paglibri tang Dios ong mga kamepet-mepetan nira ong mga taga Ehipto, asing timpo ni Moises. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Pista tang Pagta-lib tang Anghil.” ^z 14:5 Ong bitalang Grigo: 300 dinario

Napaoyon si Judas ang traidoron na si Jesus

(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

¹⁰Pagatapos ta si, si Judas Iscariote, ang tata ong tampolok may doroang apostolis ni Jesus, napaning ong mga pangolokolo ong mga padi para magprisintar ang traidoron na si Jesus ig yintriga na ong nira. ¹¹Pagabasi tang mga padi ong plano ni Judas, nangalipay tanira ta mo-ya ig nangako ang oldan nira ta koarta. Animan nagimpisa ra tanandiang nagelat ta tamang oras para maintriga na si Jesus ong nira.

Nagsimpan da Jesus ta panapon para ong pista

(Mateo 26:17-25; Lucas 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30)

¹²Kiminabot da tang primirong kaldaw tang Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na,^a kaldaw ang pagpatay ta mga karniro para ong Pista tang Pagta-lib tang Anghil. Animan nane-ma ong ni Jesus tang mga sinagpan na ang ganing, “Ong ari ami pa magsimpan ta yapon ta para ong pista?”

¹³Oman sinobol ni Jesus tang doroa ong mga sinagpan na ig ganing ong nira, “Paning amo don ong lansangan. Don may mabagat ming tatang laling pagtakan ta tatang bangang may wi na. Datonon mi tanandia, ¹⁴ig don ong balay ang teldan na, aningen mi tang may nandia tang balay, ‘Pagpate-ma tang Maistro mga aripa tang koartong panaponan na mandian ang pista, aroman na tang mga sinagpan na.’ ¹⁵Asia itoldok na ong nindio tang tatang marogal ang koarto ong dibabaw ang may mga garamiten dang lagi don. Don amo magsimpan.”

¹⁶Animan napanaw da tang doroang sinagpan nang napaning ong lansangan, ig ang onopay inaning ni Jesus ya kay ang kinabotan nira. Ig nagsimpan tanira tang panapon nira para ong pista.

¹⁷Alikarem dang napaning don si Jesus, aroman na tang tampolok may doroang apostolis na. ¹⁸Mintras pamamangan tanira, ganing si Jesus ong nira, “Begen amo yen tang kamatodan, yo, traidorono tang tata ong nindio tarin ang ka-peno mandian ang pamangan.”

¹⁹Pagabasi ta si tang mga sinagpan na, namagsinti tanira ig nane-ma tang kada tata ong ni Jesus ang ganing, “Gino, yo ra bato?”

²⁰Ganing si Jesus ong nira, “Agganingo, tata ong nindiong tampolok may doroa, ang yen ang kasaro ang pagte-me ta tinapay ong mangkok ang

---

^a **14:12** ada takon, ang “Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na” agsilibraen tang mga Judio ong teled ta pitong kaldaw. Ang bispiras tang kapistan, yay ang labing pamagsimpan tang kada familia ta isipial ang panapon ong pagsilibra nira tang Pista tang Pagta-lib tang Anghil. Mabasa ta tang natetenged ong mga pistang narin ong Bokabolario, asta ong Exodo 12:18-20 ig Deuteronomio 16:5-8.

na, yay ang magtraidor ong yen.^b 21 Yo, ang Ana ta Taw, mapatay sigon ong na-tang dang lagi ong Sagradong Kasolatan. Piro kailo ka tang taw ang magtraidor ong yen! Mas mo-ya pa ong nandia, indi ra lamang nataw.”

Ang Sagradong Panapon

(Mateo 26:26-30; Lucas 22:15-20; 1 Corinto 11:23-25)

22 Mintras pamamangan pa tanira, namisik si Jesus ta tinapay ig nagpasalamat ong Dios. Oman pinisi-pisi na ig sindol na ong mga sinagpan na ang ganing, “Risibien mi narin. Na tang yen ang sinangoni.”

23 Pagatapos, bindiotan na tang tatang kopang bino. Nagpasalamat si ong Dios, oman sindol na ong nira ig namansinem tanirang tanan.

24 Ganing si Jesus ong nira, “Na tang dogo tang ba-long inigoan ang agboaten tang Dios para ong nindio.^c Ang yen ang dogong na mailat agod yading mapatawad ong mga kasalanan nira. 25 Agganingo ong nindio, indio ra moman ang manginem ta binong maning ta na ang pagalin ong obas, asta indi komabot tang kaldaw ang manginemo si tang ba-long bino ong inadian tang Dios.”

26 Pagabitata ni Jesus ta si, namagkanta tanira ta tatang kantang pagdayaw ong Dios, ba-lo tanira namansipaning ong Bokid tang Kaolibon.

Minaning dang lagi si Jesus ang si Pedro magbo-li

(Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

27 Ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Ong matod, bo-wanano nindiong tanan, tenged na-tang dang lagi ong Kasolatan, ‘Ipagina tang Dios ang patayen tang manigbadbad, ig ang mga karniro mamagwasag.’^d

28 Piro matapos ang boieno rang moman tang Dios, tongkawo ong nindio don ong Galilea.”

29 Ganing si Pedro ong ni Jesus, “Bo-wanana pa nirang tanan, piro india ka enged bo-wanan ta!”

30 Siminabat si Jesus, “Tandan mo na, Pedro: Ba-lo tomolok tang mano ta madoa mandian ang garamal, ma-long bisisang magbo-li ang maning india gailala ong yen.”

31 Piro ganing si Pedro ang nagpareges, “Maski patayeno pang aroman mo, indio ka enged maning ang india gailala ta!” Ig ya kay ang inaning tang tanan ang mga sinagpan ni Jesus.

^b 14:20 Salmo 41:9   ^c 14:24 Ang “ba-long inigoan” pinabaked tang dogo ni Jesus. Telekan ong Hebreo 9:15; 13:20. Sigon ong ba-long inigoan, agto-dol tang Dios ong mga pamagto tang dorog kasinlong mga pangako na pario tang kaloy ig kao-yan na, ang kalibrian ig ang ba-long kaboi, asta ang Ispirito Santo. Telekan ka ong Bokabulario, ong “Ba-long Inigoan.”

^d 14:27 Zacarias 13:7

Asing nangadi si Jesus ong Getsemani
(*Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46*)

³²Oman namansipanang tanira ong logar ang aggoyan ta Getsemani. Pagakabot don, ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Atan amo lamang mintras pangadio don ong tokawan.” ³³Piro pinatabid na si Pedro, si Santiago may si Juan. Naborido ra tang isip na ig dorog kabelat tang nem na tenged ong agtalongaen na. ³⁴Ganing si Jesus ong tolo, “Midio mapatayo ra ong sobrang sintio! Atan amo lamang ig magpolaw amo.”

³⁵Pagatokaw-tokawan na ta ge-ley, diminagpa tanandia ig nagampo ong Dios mga maimo, indi ra komabot ong nandia tang kaliwagan ang agtalongaen na. ³⁶Ganing tanandia, “Tatay, Tatayo! Gata-wananong andang pisan ay bagay ang indi maboat mo. Animan mga maimo lamang, indio ra papasaren mo ong kaliwagan ang na.^e Piro belag tang yen ang kaliagan tang dapat ang matoman, kondi ang kaliagan mo.”

³⁷Pagabalik na don ong tolong mga sinagpan na, kinabotan na tanirang gangapoyat. Ganing tanandia ong ni Pedro, “Simon, yawa pala gapoyata? Onora ka? India ka engaged mapagpapoyat, maski tang oras lamang? ³⁸Indi amo mapoyat. Mangadi amo agod indi amo madeg ta tokso. Galiliag amo ka rin ang magboat ta mo-ya, piro agdegen amo tang sinangoni ming malolobay.”^f

³⁹Napalawid sing oman si Jesus ig nangadi si. Ang pinangadi na pario si ka tang primiro. ⁴⁰Pagabalik na don ong tolo, kinabotan na sing gangapoyat tenged pisan dang agkapoyon ta poyat. Ig indi ra mangatako mga onopay isabat nira ong ni Jesus.

⁴¹Ong ya-long pagbalik na, ganing tanandia ong nira, “Gangapoyat amo pa ka engaged? Telekan mi! Kiminabot da tang oras ang yo, ang Ana ta Taw, yintriga ra ong kalima tang mga taw ang mapinagtalaken. ⁴²Maytara! Asia ra tang taw ang magtraidor ong yen!”

Dinep si Jesus

(*Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12*)

⁴³Asing bibitala pa si Jesus, kiminabot da kaman si Judas, ang tata ong mga tampolok may doroang apostolis na. Tang paneng tang aroman nang mga taw ang pamagekel ta mga ispada may pamalo. Ang mga taw ang asi sinobol tang mga pangolokolong mga padi, ang mga manigtoldok tang Katobolan ig mga mepet tang banoa. ⁴⁴Minaning dang lagi ong nira tang traidor ang si Judas tang onopay sinial na. Ang inaning na, “Ang taw

---

^e 14:36 Ong bitalang Grigo: “Animan mga maimo lamang, ipalawid mo ong yen tang kopang na.” ^f 14:38 Ong bitalang Grigo: “Matod kaman ang listo ra tang ispirito piro malobay tang sinangoni.”

ang itongano ya ray sia. Depen ming lagi ig ekelan, piro bantayan mi ta mo-ya.”

⁴⁵Animan mandian, napalenget ang lagi si Judas ong ni Jesus ig minaning, “Maistro!” Oman dayon ang initongan na. ⁴⁶Pinalengetan ang lagi si Jesus tang mga taw ig dinep nira. ⁴⁷Piro tata ong mga pamansi-deng don nagbonlok tang ispada na ig dayon ang tinaggas na tang torobolon tang kalawigan ang padi. Nalampong tang talinga na. ⁴⁸Oman ganing si Jesus ong dorong taw don, “Angay? Yo, kriminalo ang pamagekel amo ta mga ispada may pamalo para depeno? ⁴⁹Kaldaw-kaldaw pagtoldoko ong Timplo ig don amo ka, piro angay indiong lagi dinep mi? Piro ang tanan ang narin kaministiran ang mainabo agod magmatod tang ga-tang ong Sagradong Kasolatan natetenged ong yen.”

⁵⁰Pagabitata na lamang ta si, bino-wanan si Jesus tang mga sinagpan na ig namansilayas tanirang tanan.

⁵¹May tatang soltiros don ang dadaton-daton ang lagi ong ni Jesus. Pangampit lamang ta abel ig ya lamang tang dapa ong sinangoni na. Agdepen da ka rin tanandia tang mga taw, ⁵²piro napo-lot tenged ang abel ang aggampiten na yay ang nawidan nira. Animan naglayas lamang ang anday ameng-ameng na.

Pinatalonga si Jesus ong tanan ang mga opisialis tang banoa
(*Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24*)

⁵³Pagatapos ta si, ingkelan nira si Jesus ong balay tang kalawigan ang padi tang mga Judio. Don ka pamagsimet tang tanan ang pangolokolo ong mga padi, asta ang mga mepet tang banoa ig ang mga manigtoldok tang Katobolan. ⁵⁴Si Pedro pala dadaton ong nira, piro don lamang ong alawid-lawid, asta naled ong kodal tang balay tang kalawigan ang padi. Don minimbeng tanandia ong mga goardia ang kakarong ig pamagpakinit-kinit ong apoy.

⁵⁵Mandian, ang mga pangolokolo ong mga padi ig ang tanan ang mga opisialis tang banoa,[§] pamagdilem ta ibidinsia kontra ong ni Jesus agod masintinsian nira ta kamatayen. Piro andang pisan ay inita nira, ⁵⁶tenged maski dorong namagtistigo ta kabo-lian kontra ong ni Jesus, indi namagpararioan tang sabat nira.

⁵⁷Oman may doma pang mga taw ang namansitalonga ig namagtistigo ka ta kabo-lian kontra ong ni Jesus. ⁵⁸Ganing tanira, “Yami mismo, nabasi ami ang ganing tanandia gebaen na ono tang Timplong narin ang bindoat ta taw, ig ong teled ono ta tolong kaldaw magpa-deng si tanandia ta Timplo ang belag ta taw tang magboat.” ⁵⁹Piro indi pa ka enged namagpararioan tang pamatod tang mga taw ang asi.

---

^{§ 14:55} Ang mga “opisialis tang banoa” yay ang aggoyan ta “Sanedrin” mga ong bitalang Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Sanedrin.”

⁶⁰ Animan kimindeng tang kalawigan ang padi ong talongan tang tanan ig nane-ma ong ni Jesus, “Angay india sasabat? Onopay maning mo ong mga riklamo nirang na kontra ong nio?” ⁶¹ Piro inding pisan minibek-ibek si Jesus, nagipes lamang tanandia. Animan sine-ma si tanandia tang kalawigan ang padi ang ganing, “Onopa? Yawa ra tang Cristo, ang Ana tang Kalawig-lawigan ang Dios?”

⁶² Ganing si Jesus, “Ee, yo ka kaman. Ig itaeno nindio, yo, ang Ana ta Taw, ang kakarong gampir ong to tang Makagagaem. Ig itaeno ka nindio ang tatabid ong mga onom ang pagbalik tarin ong kalibotan.”

⁶³ Pagabasi ta si tang kalawigan ang padi, linasik na tang lambong na ong sobrang kasisilagen na ig minaning, “Anda ray kaministiran ta mga tistigos! ⁶⁴ Naba-yan mi ra mismo tang inaning na! Pangambong tanandia tang Dios! Dorog kabelat tang kasalanan ang na! Mandian, onopay lalang mi?”

Tanirang tanan parario tang sabat nira ang dapat ono ong nandia patayen.

⁶⁵ Ig ang doma ong nira inolakan nira si Jesus, oman pinedengan nira ig pinatakan tang sontok. Ganing tanira ong nandia, “Abir, pinton mo mga sinopay panontok ong nio!” Ig sinalalabangan pa tanandiang sinampaling tang mga goardia.

Nagbo-li si Pedro ang ganing indi ono gailala na si Jesus
(*Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27*)

⁶⁶ Mandian, asing don pa si Pedro ong babakan, ang kakarong ong ge-ley ang plasa, simina-lib tang tatang babay ang torobolon tang kalawigan ang padi. ⁶⁷ Pagaita tang babay ong ni Pedro ang pagpakinit-kinit ong apoy, pinanengnengan na ta mo-ya ig minaning, “Yawa, aromana ka tang Jesus ang asing taga Nazaret!”

⁶⁸ Piro nagbo-li si Pedro. Ganing tanandia, “Way inayo—indio gatako mga onopay agbibitala mo!” Oman napalawid-lawid tanandia don ong may portan tang kodal. [Ig golping timinolok tang mano.]

⁶⁹ Indi naboay, inita si tanandia tang babay ang torobolon ig ganing ong mga taw ang pamansi-deng don, “Ang taw bayang na tata ong mga aroman ni Jesus!” ⁷⁰ Piro nagbo-li si si Pedro.

Maboay-boay ta ge-ley, ganing ka ong ni Pedro tang mga taw ang asing ke-deng don, “Yawa tata kaman ong mga aroman na, yawa taga Galileā ka!”

⁷¹ Piro siminabat si Pedro, “Sompano pa! Maski doldolano pa!^h Indio baya gailala ong taw ang asing agganingen mi!”

⁷² Ig ya ray ang pagtolok tang mano ang yadoang bisis. Oman nademdeman da ni Pedro tang inaning ni Jesus ong nandia ang ganing, “Ba-

---

^h 14:71 Ong bitalang Grigo: Ig sinompa ni Pedro tang sadili na.

lo tomolok tang mano ta madoa, ma-long bisisang maning ang india gailala ong yen.” Ig indi nawidan ni Pedro tang sadili na ig dorong i-yak na.

Pinatalongan si Jesus ong ni Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

15 ¹Pagaramal, māga pang pisan namagbaragat-bagat ang lagi tang mga pangolokolong padi, ang mga manigtoldok tang Katobolan, ang mga mepet tang banoa may ang tanan ang opisialis tang mga Judio para mamagboat tang plano nira. Oman dayon dang linapot nira si Jesus ig ingkelan ong ni Pilato, ang gobirnadador, ig inintriga nira don ong nandia. ²Sine-ma ni Pilato si Jesus ang ganing, “Onopa? Matod ang yawa tang adi tang mga Judio?”

Siminabat si Jesus, “Yawa ra ka tang naganing.”

³Yading mga riklamo ang pinrisintar tang mga pangolokolong padi kontra ong ni Jesus. ⁴Animan ganing si Pilato ong nandia, “Ta, naba-yan mo ra tang yading riklamo nira kontra ong nio. Mandian, onopay masabat mo atan?”

⁵Piro inding pisan minibek-ibek si Jesus, animan nabereng ta mo-ya si Pilato.

Si Jesus sinintinsian ang patayen

(Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39–19:16)

⁶Kada Pista tang Pagta-lib tang Anghil, nakaogalian da ni Pilato ang pagpalpat ta tatang priso, mga sinopay pa-dolon ong nandia tang mga taw. ⁷Nāton ong takon ang asi ang may mga agprison ang mga ribildi ang namamatay ta mga taw asing namaggolo ong Jerusalem. Ang tata ong nira, ang aran na si Barabbas. ⁸Animan mandian, dorong mga taw ang pamagsimet da don ong ni Pilato ig pamama-dol ang palpatan na ra tang tatang priso, kompormi ong agboaten na kada takon. ⁹Nane-ma si Pilato ong nira, “Galiliag among palpatano para ong nindio tang adi tang mga Judio?” ¹⁰Maning don tang te-ma ni Pilato tenged gata-wanan nang gangaibeg lamang ong ni Jesus tang mga pangolokolong mga padi, ig yay sia animan ingkelan nira si Jesus ong nandia.

¹¹Piro ang bindoat tang mga pangolokolong padi, sinolsolan nira tang mga taw ang si Barabbas tang pa-dolon nirang palpatan, belag ta si Jesus.

¹²Animan nane-ma sing oman si Pilato ong mga taw, “Mga maning don, onopay boateno ong taw ang na, ang aggoyan ming adi tang mga Judio?”

¹³Namansisabat tanirang pamaginitig, “Ilansang ong kros!”

¹⁴Ganing si Pilato, “Angay? Onopay bindoat nang malain?” Mas sinodoan pa tang mga taw tang iteg nira, “Basta ilansang ong kros!”

¹⁵Animan tenged galiliag si Pilato ang malipay tang mga taw, pinalpatan na si Barabbas. Piro si Jesus pinalatigo na, ig pagatapos inintriga na ong mga sondalo na para ilansang ong kros.

Si Jesus ininsolto tang mga sondalo

(Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3)

¹⁶Ingkelan si Jesus tang mga sondalo ong palasio tang gobirnadador, ang aggoyan ang pritorio. Don namagsimet ong palibot na tang tang batalion ang mga sondalo. ¹⁷Pinatokan nira si Jesus ta kapang granatiⁱ bilang intirimis. Namagboat tanira ta korona-koronang poros tenek oman bintang nira ong kolo na. ¹⁸Agsalod-salodoan nira tanandia ig ganing, “Biba ong adi tang mga Judio!” ¹⁹Siay po-pokon nira tang kolo na ta bi-lak, ig aggolakan pa nira. Aglod-lodan ka nira ang midio pagtorol ta kagalangan ong nandia. ²⁰Pagatapos nirang insolton, lindoatan nira tang kapang granati ig pinatokan si nira tang sadiling lambong na, ba-lo ingkelan da nira ong loa para ilansang ong kros.

Linansang si Jesus ong kros

(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

²¹May nabagat nira ong dalan ang tatang taw ang nagalin ong bokid. Na si Simon ang taga Cirene, tatay ni Alejandro may ni Rufo. Rineges si Simon tang mga sondalo ang magtakan tang kros ni Jesus. ²²Oman ingkelan da nira si Jesus ong logar ang aggoyan ta Golgota, ang maliag yaning, logar ang pa-dekan ang midio doli ta kolo ta taw. ²³Pagakabot nira don, agtoldan din nira si Jesus ta bino ang may sampora nang bolong ang mira.^j Piro indi tanandia manginem.

²⁴Ig dayon dang linansang nira ong kros. Pagatapos, pinarti-parti nira tang lambong na. Namagparabonlokan pa tanira para mata-wanan nira mga ay pang lambong ay tang makomit tang kada tata ong nira. ²⁵Mga alas noibi ong damal-damal tang paglansang nira ong ni Jesus ong kros. ²⁶Don ong may kokoloan na, may karatola ang sinolatan tang riklamo kontra ong nandia. Ganing don, “Na tang Adi tang mga Judio.” ²⁷May dorong kriminal kang pinadengan nira ong ni Jesus ang linansang. Ang kros tang tambilog gampir ong to ni Jesus, ig ang tata gampir ong wala. ²⁸[Ong maning don nagmatod tang na-tang dang lagi ong Kasolatan ang ganing, “Tanandia nabilang ang tata kang kriminal.”]^k

²⁹Agtonga-tongan tanandia tang mga taw ang pamansita-lib ig agginolton nira ang ganing, “Hoy, ganinga laglagen mo tang Timplo ig ong teled ta tolong kaldaw ipa-deng mo sing moman! ³⁰Ta mandian, abir,

---

ⁱ 15:17 Ang kolor ang “granati” yay ang kolor ang bagay ong lambong ta adi. Animan pinatokan nira si Jesus tang kapang granati agod boat-boaten nirang midio ading intirimis. ^j 15:23 Ang “mira” tatang iloloak ang herbal. Ang wi na poiding inemen ta taw agod mabawasan tang sit ang gaba-yagan na. ^k 15:28 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

tomaboana atan ong kros ig ilibri mo tang sadili mo!”³¹ Maning ka don tang bindoat tang mga pangolokolong padi asta ang mga manigtoldok tang Katobolan. Linibak nira si Jesus ang ganing, “Linibri na tang doma, piro indi malibri na tang sadili na!”³² Itaen ta lamang bomabak ong kros tang Cristong na, ang adi ono tang Israel, magparet ita ong nandia!”

Asta ang dorong aroman nang linansang ka ong kros, namaginsolto ka ong ni Jesus.

Ang pagapatay ni Jesus

(*Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30*)

³³ Asing ko-to ra ang magalas dosi ra, nangi-lep tang kalibotan tegka alas tris tang apon.^l ³⁴ Ig asing alas tris da, miniteg si Jesus ta mapoirsa ang ganing, “Eloi, Eloi, lama sabachthani?” ang maliag yaning, “Ampoanong Dios, Ampoanong Dios, angay pinabayano nio?”

³⁵ Naba-yan narin tang domang mga taw ang pamansi-deng don ig ganing tanira, “Pama-yan mi! Aggoyan na si Elias!”³⁶ May tata ong nira ang nanikad ang nangomit ta ispongha ig sine-me na ong binong maka-lem. Pagatapos, sina-ket na ong kapotan tang bi-lak oman dinoydoy na para ipasepsep ong ni Jesus. Ganing tang taw ang asi, “Elaten ta, telekan ta ngani mga komabot kaman si Elias para ipababak na tanandia ong kros.”

³⁷ Miniteg si si Jesus, oman nabontok da tang linawa na.

³⁸ Ong oras kang asi, ya kay ang golping pagaba-bak tang ka-ngan tang kortinang doro kabael ang don ong Timplo, magalin ong dibabaw sa-sad ong babakan.^m ³⁹ Mandian, ang kapitan tang mga goardia ke-deng don ong talongan tang kros ni Jesus, ig inita na ang monopa tanandia napatay. Animan ganing tang kapitan, “Matod ka kaman ang Ana tang Dios tang taw ang na!”

⁴⁰ Don ong alawid-lawid may mga babay kang pamanorong. Katabid da don si Maria Magdalena, si Salome, may si Mariang nanay ni Santiagong mola may ni Jose.⁴¹ Ang mga babay ang na tang pamansitabid ig pamagasikaso ong ni Jesus mimpisa asing don pa tanira ong Galilea. Ig yadi pa kang mga babay don ang namansitabid ong nandia ong pagpaning na ong Jerusalem.

Ang paglebeng ong ni Jesus

(*Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42*)

^{42,43} Asing apon da, may kiminabot ang tatang taw ang taga Arimatea, ang aran na si Jose. Tanandia tata ka ong mga opisialis tang banoa

---

^l 15:33 Ang kaldaw ang asi ay Biyernes. ^m 15:38 Asing tokaw, ang kortinang asi aglilingeb ong Kasagradoan ang Logar don ong teled tang Timplo. Ang pagaba-bak na ong ka-ngan na, pagpaita ang libri ita rang lemenget ong Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios.

ang aggalangen, ig tata ka ong mga pamagelat tang kaldaw ang maggaem tang Dios bilang adi. Ig tenged ang kaldaw ang asi Kaldaw ang Palagsimpan ig ang domaton ang kaldaw ya ray ang Kaldaw ang Igperenay,ⁿ nangiteg si Jose tang nem na ang napaning ong ni Pilato para maglisinsia mga poiding komiten na tang sinangoni ni Jesus ong kros. ⁴⁴Nabereng si Pilato asing pagabasi na ang si Jesus patay da. Animan pinagoy na tang kapitan tang mga goardia ig sine-ma na mga matod kaman ang patay da si Jesus. ⁴⁵Asing mata-wanan ni Pilato ong kapitan ang matod ang patay da, pinagnan na si Jose ang komiten na tang sinangoni ni Jesus. ⁴⁶Animan namakal si Jose ta abel ang kolit, oman dayon ang kinomit na tang sinangoni ni Jesus ong kros. Binongot na tang abel ang asi ba-lo bintang na ong lebengan ang midio koiba ang bindoat ong pagsinsil ta bato. Pagabetang na tang sinangoni ni Jesus ong koiba, nagpaligid-ligid tanandia ta mabael ang bato ang dinapa na don ong anga tang koiba. ⁴⁷Pamansipa-dek ka don si Maria Magdalena may si Mariang nanay ni Jose, animan inita nira mga ong aypa limbeng tang sinangoni ni Jesus.

Naboing oman si Jesus

(*Mateo 28:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10*)

16 ¹Asing pagata-lib tang Kaldaw ang Igperenay, si Maria Magdalena, si Salome may si Mariang nanay ni Santiago namakal ta pabanglong para ong patay agod ipid ong sinangoni ni Jesus. ²Animan pagaramal, kaldaw ang Dominggo, ba-lo pa lamang te-la tang kaldaw, namansipaning da tanira ong lebengan. ³Ong dalan pa lamang pamagampang-ampang da tang mga babay ang ganing, “Sinopa bato tang matobol ta ang magpaligid-ligid tang bato ang dadapa ong lebengan?” ⁴Maning don tang bitala nira tenged dorog kabael tang batong asi. Piro asing pagatorong nira tang koiba, inita nira tang batong agdadapa naigod da! ⁵Dayon tanirang siminled ong koiba ig don inita nira tang tatang soltiros ang pagtok ta maboat ang lambong ang kolit ig kakarong don gampir ong to. Inledan ta mo-ya tang mga babay. ⁶Animan ganing tang lali ong nira, “Indi amo meled! Gata-wanano ang agdilemen mi si Jesus ang taga Nazaret, ang linansang ong kros. Anda ra tarin. Naboi rang oman tanandia. Telekan mi, nani ka tang logar ang bintangang ong nandia.” ⁷Pagatapos, ganing tang lali ong nira, “Magbalik amo ra lamang ig aningen mi tang mga sinagpan na, labi pa ong ni Pedro, ang tongkaw da si Jesus ong nindio don ong Galilea. Itaen mi tanandia don, pario tang inaning na ong nindio tanopa sia.”

ⁿ 15:42-43 Ang Kaldaw ang Igperenay tang mga Judio ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagkorop si tang kaldaw.

⁸Pagaloa lamang tang mga babay ong lebengan, dorong sinikad nira. Pamangelel pa tang mga sinangoni nira ong sobrang karaelden nira. Ig tenged geldan tanira, inding pisan namansibek-ibek maski ong ninopa.

Napaita si Jesus ong ni Maria Magdalena

(Mateo 28:9-10; Juan 20:11-18)

⁹[Si Jesus naboiing oman ong kaldaw ang Dominggo ang māga pang pisan. Napaita tanandia primero ong ni Maria Magdalena, ang dating pinalinan na ta pitong dimonio. ¹⁰Oman pinangingan ni Maria tang mga sinagpan ni Jesus ang pamagsinti ig pamagini-yak ig binalita na tang inita na. ¹¹Piro indi tanira namagparet ong inaning na ang si Jesus boi ra ono ig napaita ong nandia.

Napaita si Jesus ong doroang sinagpan na

(Lucas 24:13-35)

¹²Pagatapos ta si, napaita ka si Jesus ong doroa ong mga sinagpan na asing totongol tanira ong bario, piro ang itsora na midio belag ta tanandia. ¹³Namagbalik tang doroang asi ong Jerusalem ig namamalita ong mga karomanan nira tang inita nira, piro indi ka tanira pinaret.

Napaita si Jesus ong tampolok may tatang sinagpan na

(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Bindoatan 1:6-8)

¹⁴Asing ori ra, napaita ra ka enged si Jesus ong tampolok may tatang mga sinagpan na mintras pamamangan tanira. Binitalan na tanira ang korang pa tang pagtalig nira ong nandia ig matetegat tang mga kolo nira, tenged asing binalitan tanira tang nangaita ang boi ra tanandia, indi enged tanira namagparet.

¹⁵Oman minaning si Jesus ong nira, “Liboton mi tang bilog ang kalibotan ig ipatako mi ong tanan ang mga taw tang Mo-yang Balitang natetenged ong yen. ¹⁶Ang sinopay magparet ig magpaboniag, malibri. Piro ang indi magparet, silotan tang Dios. ¹⁷Ang mga mamagto ong yen oldan tang Dios ta gaem ang itaen ong pagboat nira ta mga makabebereng ang mga bagay ang pario ta na: Ong paggamit nira tang arano, mapalayas nira tang mga dimoniong siminled ong sinangoni ta taw; mabitala tanira ta domang klasing bitalang indi nadalan nira; ¹⁸mga magbiot tanira ta ma-kal, obin mga mainem ta makalalason ang bagay, indi tanira maonopa; ig ong pagbondo lamang tang kalima nira ong sinangoni tang pamagmasit, mamago-yang lagi.”

Ang pagbalik ni Jesus ong langit

(Lucas 24:50-53; Bindoatan 1:9-11)

¹⁹Pagatapos ang minitala si Ginong Jesus ong mga sinagpan na, dayon da tanandiang ingkelan ong langit, ig don kiminarong gampir ong to tang

Dios ang Tatay. ²⁰Ang mga sinagpan na, dayon da kang namansipanaw ig namagpatako tang Mo-yang Balita ong tanan ang mga logar. Sinabangan tanira tang Gino ig sindolan na tanira ta gaem ang magboat ta mga milagro para mapamatodan ong mga taw nga ang agtotoldok nira yay ang kamatodan.]

ANG DIPOT ANG KATAPOSAN TANG IBANGHILIONG NA

(v 9) [Ang tolong babay ang asi namansipaning ong da Pedro may ang mga karomanan na ig binalita nira tang tanan ang inaning ong nira tang laling don ong lebengan. (v10) Pagatapos ta si, si Jesus mismo nanobol ong mga sinagpan na ang ipatako nira ong bilog ang kalibotan tang sagradong balitang inding pisan magoman asta ong tanopa, ang yay ang balitang natetenged ong kalibrian ang anday kataposan na.]